

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-1302/2019-03

Датум: 30.09.2019.

Београд

На основу члана 5 а. Закона о министарствима („Сл. гласник Р.Србије“, број 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15 – др. закон, 62/2017), чланова 18. и 24. Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник Р.Србије“, број 135/04, 36/09), члана 136. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16), и члана 23. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07 и 95/10 и 99/14), а на захтев носиоца пројекта „Бео Чиста Енергија“ д.о.о. Београд, Министарство заштите животне средине доноси

РЕШЕЊЕ

1. Даје се сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта изградње постројења за енергетско искоришћење комуналног отпада и депонијског гаса „Винча“, на катастарским парцелама број: 989/1, 987/2, 988, 968/1, 969/3, 969/4, 2693/1, 992/2, 967/2, 966/1, 967/1, 992/1, 990/3, 991/3, 990/1, 991/6, 991/2, 991/1, 1005/1, 994/1, 995/3, 996/10, 1015/3, 1014/3, 1013/4, 1013/10, 1005/3, 1013/8, 1013/6, 990/4, 990/5, 1008/8 и деловима катастарских парцела: 1008/3, 2693/5, 989/2, 965/1, 1108/3, 979/1, 2693/4, 966/2 и 993 КО Винча, на територији општине Гроцка, Град Београд.
2. Носилац пројекта је дужан да спроведе мере заштите животне средине предвиђене Студијом о процени утицаја из тачке 1. овог решења (поглавље 8. предметне Студије).
3. Носилац пројекта је у обавези да испоштује и друге услове и сагласности надлежних органа и организација у складу са посебним законом.
4. Носилац пројекта је у обавези да спроведе програм праћења утицаја на животну средину-мониторинг систем (поглавље 9. предметне Студије).
5. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана пријема одлуке о давању сагласности отпочне са извођењем пројекта. Решење и предметна Студија о процени утицаја саставни су део техничке документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта.
6. О трошковима поступка биће решено посебним решењем.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Носилац пројекта „Бео Чиста Енергија“ д.о.о. Београд, дана 20.06.2019.године, поднео је Министарству заштите животне средине захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта изградње постројења за енергетско искоришћење комуналног отпада и депонијског гаса „Винча“, на катастарским парцелама број: 989/1, 987/2, 988, 968/1, 969/3, 969/4, 2693/1, 992/2, 967/2, 966/1, 967/1, 992/1, 990/3, 991/3, 990/1, 991/6, 991/2, 991/1, 1005/1, 994/1, 995/3, 996/10, 1015/3, 1014/3, 1013/4, 1013/10, 1005/3, 1013/8, 1013/6, 990/4, 990/5, 1008/8 и деловима катастарских парцела: 1008/3, 2693/5, 989/2, 965/1, 1108/3, 979/1, 2693/4, 966/2 и 993 КО Винча, на територији Општине Гроцка, Град Београд, а коју је израдило предузеће „Двопер“ д.о.о. Београд

Студија о процени утицаја на животну средину је урађена у свему у складу са решењем о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта изградње постројења за енергетско искоришћење комуналног отпада и депонијског гаса „Винча“, на катастарским парцелама број: 989/1, 987/2, 988, 968/1, 969/3, 969/4, 2693/1, 992/2, 967/2, 966/1, 967/1, 992/1, 990/3, 991/3, 990/1, 991/6, 991/2, 991/1, 1005/1, 994/1, 995/3, 996/10, 1015/3, 1014/3, 1013/4, 1013/10, 1005/3, 1013/8, 1013/6, 990/4, 990/5, 1008/8 и деловима катастарских парцела: 1008/3, 2693/5, 989/2, 965/1, 1108/3, 979/1, 2693/4, 966/2 и 993 КО Винча, на територији општине Гроцка, Град Београд, број 353-02-815/2018-03 од 09.05.2019. године.

У складу са чланом 20. Закона о процени утицаја на животну средину, обезбеђен је јавни увид у просторијама министарства, као и у Градској општини Гроцка, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији – оглас у дневном листу „Политика“ од 28.06.2018. године, службени сајт министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>. Јавна расправа је одржана 23.07.2019. године у Општинској управи Градске општине Гроцка.

На јавној расправи су поред представника Министарства заштите животне средине и локалне самоуправе - Град Београд и градска општина Гроцка, представника носиоца пројекта и обрађивача Студије, учешће су узели и представници заинтересоване јавности из Центра за екологију и одрживи развој Суботица, Удружења грађана Право на град и Не (Да)вимо Београд, Друштва за заштиту и проучавање птица Србије, представници медија и други грађани.

Представници Удружења грађана „Право на град“ и „Не (Да)вимо Београд“ и „Центра за екологију и одрживи развој“ Суботица, изнели су бројне примедбе које се тичу потенцијалног загађења ваздуха отпадним органохлорним гасовима као што су диоксини и фурани, током рада предметног постројења, (не)постојања стручног капацитета за праћење ових супстанци и њихово држање у границама дозвољених законом, употреба дизел горива у раду и прорачун емисија отпадних гасова, загађења подземних вода, затим приказ количине комуналног отпада потребног за рад постројења и однос према укупно створеном отпаду у Граду Београду на годишњем нивоу, цена коштања комплетног пројекта, и на крају усаглашеност предметног пројекта са ИПРС Директивом Европске уније и домаћим законом који имплементира ту Директиву.

У току трајања јавног увида, на предметну Студију о процени утицаја на животну средину коментаре/примедбе су доставили:

- Центар за екологију и одрживи развој Суботица,
- Удружење грађана „Право на град“ из Београда,
- Удружење грађана Не (Да)вимо Београд,
- Друштво за заштиту и проучавање птица Србије,
- Петар Денчић из Београда.

У складу са чланом 22. и члановима 23. и 24. Закона о процени утицаја на животну средину, Решењем број: 353-02-1302/2019-03 од 03.07.2019. године образована је Техничка комисија са задатком да разматра предметну Студију о процени утицаја на животну средину, пратећу документацију и достављена мишљења заинтересованих органа, организација и јавности.

После одржаног састанка дана 16.08.2019. године, Техничка комисија је сачинила Извештај о оцени предметне Студије, у коме је констатовала да иста није у потпуности урађена сагласно Закону о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник Р.Србије“, број 135/04, 36/09) и Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник Р.Србије“, број 69/05). На састанку је закључено да се предметна Студија исправи и допуни и у складу са достављеним мишљењима, односно, коментарима/примедбама заинтересоване јавности.

После достављања допуњене и дорађене Студије, од 19.09.2019. године, Техничка комисија је одржала други радни састанак дана 27.09.2019. године. Састанку су претходиле детаљне анализе чланова техничке комисије свих делова Студије које су били предмет измена и допуна, а које су се састојале у следећем:

- Доставити локацијске услове на којима се види електронски печат.

У прилогу Студије су дати локацијски услови са електронским потписом.

2) У прилогу Студије достављени су услови који су прибављени у поступку израде Измена и допуна Плана детаљне регулације санитарне депоније „Винча“. Потребно је доставити услове које су добијени за потребе пројектовања и прикључења у поступку добијања локацијских услова. Услове приложити тако да електронски потпис надлежне организације буде видљив.

У прилогу Студије су дати услови који су добијени за потребе пројектовања и прикључења у поступку добијања локацијских услова, са електронским потписом.

3) Доставити позитивно решење Ревизионе комисије о прихватању пројекта.

У прилогу Студије су дата решења Ревизионе комисије о прихватању пројекта.

4) Недостају подаци о удаљеносати повредивих објеката предметног пројекта од Белог Брда, Ветеранске Виле и других археолошких локалитета, иако је у табели наведено низ других објеката и њихова даљина.

Археолошки локалитет Бело брдо је од комплекса депоније у Винчи удаљено око 3км, у правцу југоистока. Прецизну локацију Ветеранске виле није одредио ни надлежни Завод за непокретна културна добра, што је и наведено у студији - Страна 11Студије

5) У поглављу 2.5. Климатске карактеристике са метеоролошким показатељима ревидовати користећи нове, актуелне подлоге.

Поглавље 2.5. је измењено у складу са примедбом - страна 23 Студије

6) Да ли је урађена анализа потреба за топлотном енергијом околних објеката у околним насељима, као и техничка решења и исплативост транспорта топлоте с обзиром на удаљеност насеља?

Није тема процене утицаја на животну средину. Студијом се не разматра економска исплативост пројекта и његових делова.

7) На основу којих података (наведен је извор СЕЕFOR) је утврђена постојећа количина био гаса на депонији? Да ли је то процена или испитивање?

Количина гаса на депонији је добијена моделовањем. На дијаграмима је дата продукција био гаса са "старе" и нове депоније. Следећи дијаграми означавају за сваку депонију (стару и нову) прикупљање и продукцију биогаза процењеног софтвером SIMCET.

Слика 45. Продукција и прикупљање биогаза са "старе" депоније, у студији

Слика 46. Продукција и прикупљање биогаза са нове депоније, у студији

Стара депонија:

- Производња биогаза достиже максималну вредност протока од $5500 \text{ Nm}^3/\text{h}$ (са $50\% \text{ CH}_4$) у 2020. години, а затим се логаритамски смањује, да би 2060. достигла вредност близу нуле;
- Од 2020. до 2035. године проток биогаза се креће између $1900 \text{ Nm}^3/\text{h}$ и $300 \text{ Nm}^3/\text{h}$ са просечним протоком од око $830 \text{ Nm}^3/\text{h}$.

Нова депонија:

- Изузев продукције на почетку ($2390 \text{ Nm}^3/\text{h}$ 2022. године), производња биогаза достиже максималну вредност протока од $2070 \text{ Nm}^3/\text{h}$ (са $50\% \text{ CH}_4$) 2050. године, а затим се логаритамски смањује на достићи $300 \text{ Nm}^3/\text{h}$ 2056. године а близу нуле 2090 године;
- Од 2020. до 2053. године проток биогаза креће се између $300 \text{ Nm}^3/\text{h}$ и $1400 \text{ Nm}^3/\text{h}$ са просечним протоком од око $1000 \text{ Nm}^3/\text{h}$ / Страна 114, 115 Студије.

8) Да ли је урађена – планирана динамика потрошње постојећих количина комуналног отпада као енергента који се већ налази на депонији уз коришћење новопрстиглих количина отпада од тренутка пуштања у рад постројења за спаљивање?

Пројектом није предвиђено искоришћење отпада са постојеће депоније која се санира, рекултивише и затвара. За ново пристигле количине отпада, које ће се третирати на EfW постројењу, планирана је привремена санитарна депонија за комунални отпад, која је описана посебном студијом: Нова депонија са пратећим садржајима.

9) Да ли се у механичком третману градског смећа, у његовом пред-третману или пост-третману, прашина која се јавља третира као потенцијално експлозивна (јер је део полазних сировина свакако органског порекла), па тиме и одговарајући системи отпашивања и опрема морају бити у складу са АТЕХ директивама Европске уније (2014/34/ЕУ - тиче се опреме и 1999/92/ЕУ - тиче се корисника тј. власника), као и у складу са Правилником о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама („Сл. гласник РС”, број 1/13)?

У зони пријема отпада нема АТЕХ зона. Прашина при истовару отпада у пријемни бункер, као и у самом бункер, одржава се у ниској концентрацији јер је предвиђено континуално отсисавање ваздуха из ових зона за потребе процеса сагоревања отпада у котловском постројењу. Тиме је осигурано да је бункер отпада увек под негативним притиском и да нема емисије прашине и непријатних мириса у околни простор.

У пост-третману отпадних токова из процеса сагоревања отпада, постоји препорука за АТЕХ зону у систему активног угља (део Система за редукацију емисије органског загађења из димних гасова), што ће бити детаљно обрађено у накнадној фази израде пројектне документације, која ће утврдити и обрадити све АТЕХ зоне у постројењу, у складу са важећом законском регулативом.

10) У текстуалном делу и у графичком делу Студије назначити све системе отпашивања (тј. система индустријске вентилације и филтрације), који служе за контролу утицаја емитера из постројења на ваздух околине. На пример: Систем за пречишћавања димног гаса EfW постројења, транспорт пепела, транспорт шљаке, сепарација материјала итд.

На крају поглавља 3.6.2. додат је следећи текст:

Системи отпашивања - индустријске вентилације и филтрације

У фази пријема отпада, смањење емисије прашине у околину се обезбеђује примарним усисавањем ваздуха из бункера за отпад који се одводи у котловско постројење, за потребе сагоревања отпада.

Прашина која се ствара током процеса сагоревања отпада у EfW постројењу извлачи се из система применом врећастих филтера. Прашина се затим сакупља из spremника испод врећастог филтера у силосе, затвореним системом за транспорт. Смањење емисије прашине из шљаке испод решетке котловског постројења (ИВА) врши се системом прскалица са водом.

У прилозима студије и студији, дати су P&I дијаграми система ваздуха за сагоревање, система ИВА и система врећастих филтера - Страна 120 Студије

11) Да ли постоји систем отпашивања третмана и отпреме шљаке из ложишта котла ЕфЊ постројења, јер ту има више пресипних места са конвејера, сита, миксера ...? Ако није предвиђен систем отпашивања навести разлог. Ако је предвиђен, навести га како се тражи (са техничким карактеристикама).

Охлађени пепео и шљака (ИВА) излази из влажног дела извлакача шљаке и пепела испод решетке котловског постројења, тако да нема емисије прашице. Екстрактор такође поседује систем за издавање водене паре који обезбеђује отсисавање било каквих честица у зони пражњења пепела и шљаке на доњим транспортерима. Када се пепео и шљака депонује у ИБА зони пре коначног одлагања, емисија прашице се контролише распршивањем воде.

На сликама су приказани систем ИВА и центални вакуумски систем постројења. Слике су дате у студији и прилозима уз студију - Стране 122, 123 Студије

12) Навести техничке карактеристике сваког система отпашивања (тј. система индустријске вентилације и филтрације) потребне за оцену ваљаности Студије у делу контроле утицаја емитера из постројења на ваздух околине. Посебно се мисли на следеће карактеристике конкретно за сваки систем:

- а. укупни капацитет, тј. проток одсисаног ваздуха (m^3/h),
- б. листа свих места – извора загађења са којих се врши одсисавање са процесне опреме са предвиђеним количинама ваздуха за одсисавање (m^3/h),
- ц. предвиђени отпашивач (филтер) са својом филтерском површином (m^2),
- д. који је тип филтерских елемената предвиђен (вреће, патроне, пакети),
- е. како се врши пражњење сакупљене прашице из филтера и која је даља манипулација са њом,
- ф. одсисни вентилатор: капацитет (m^3/h), напор (Pa) и снага електромотора (kW).

Постоје два извора емисије прашикастих материја са ЕфЊ постројења: из бункера за пријем отпада и током пријама отпада и из димњака након третмана димних гасова. Емисија прашице из пријемне зоне отпада ублажава се примарним усисавањем ваздуха који се одводи у котловско постројење за процес сагоревања отпада. Емисија прашице са димњака ублажава се свеобухватним системом за пречишћавање димних гасова (тачније врећастим филтерима). Емисија прашице из димњака се стално надгледа системом континуираног праћења емисија. Детаљне техничке карактеристике свеобухватног филтро-вентилационог система су саставни део обимне пројектно техничке документације и не могу се у том обиму приказати студијом. Као илустрација, дата је табела Система за отпашивање са врећастим филтером, као и изводи из дела

техничке документације у прилозима уз Студију - Страна 124 студије.

13. Какве су гаранције да ће предвиђени отпрашивачи (филтери) у сваком од наведених система вршити пречишавање загађивача испод граничних вредности прописаних Законом (20 mg/m^3)? Које су конкретне техничко-технолошке мере предвиђене у системима отпрашивања?

Емисија прашкастих материја се у складу са планом мониторинга и законском регулативом прати и загарантовано је да ће емисије бити испод 10 mg / Nm^3 према ЕРС уговору. Ово је у складу са ЕУ директивом о спаљивању отпада. За ВЕР постројење је загарантована емисија прашине 100 mg / Nm^3 према ППП уговору.

Гаранције да ће предвиђени отпрашивачи (филтери) у сваком од наведених система вршити пречишавање загађивача испод граничних вредности прописаних законском регулативом су редовни мониторинг емисије загађујућих материја са постројења, извештаји о извршеном мониторинг који се у складу са прописима достављају надлежним органима и контрола од стране надлежних органа за контролу и наџор (инспекција).

Планирани системи за отпрашивање су сами по себи конкретна техничко-технолошка мера предвиђена за редукцију емисије загађујућих материја из постројења - Страна 125 Студије

14. Да ли у згради за контролу NO_x треба и може да постоји и контрола других гасова и честица (стр. 48)?

DeNO_x зграда укључује само систем за складиштење и убризгавање урее која се користи за неутрализацију NO_x издвојеног током спаљивања отпада. Стварно уклањање NO_x се дешава само у пећи – котловском постројењу. Због тога DeNO_x зграда укључује само детекцију урее - Страна 49 Студије

15. Недостаје податак, одакле се добија сирова вода (стр. 64)?

На странама 74 и 95 студије, је садржан одговор на дату примедбу, у поднасловима:

“Линија техничке воде “

Као сирова вода за разне намене у Функционалној целини 1/1 користиће се пијаћа вода из јавног београдског водовода”.

“Снабдевање водом “

Објекти постројења немају прикључак на јавну водоводну мрежу. Функционална целина 1 ће се снабдевати водом преко интерног прикључка на водовод целог комплекса депоније у Винчи, који је повезан на београдски водоводни систем”.

У студији је детаљно описано порекло и коришћење сирове воде.

16. У приказу технологија обраде насталих отпада није дат податак шта се ради и како

се третира истрошени засићени активни угаљ (стр.103)? Потребно је дефинисати меру за спречавање штетног утицаја на животну средину која се односи на редовну замену филтерских испуна, нарочито филтера са активним угљем на EfW постројењу и оксидационом катализатору на ВЕР постројењу.

У EfW постројењу се употребљени активни угаљ убризган у облику праха сакупља заједно са остацима у APCR силосу. APCR се затим стабилише и одложи на депонију за остатке настале након прераде отпада на EfW постројењу (која је предмет другог пројекта, односно друге студије о процени утицаја). У ВЕР постројењу, активни угаљ се одлаже у велике, биг-баг, џакове - Страна 107 Студије.

У поглављу 8.4. дате су следеће мере:

- *Обавеза је Носиоца пројекта да врши редовну замену филтерских испуна, нарочито филтера са активним угљем у EfW и оксидационом катализатору на ВЕР постројењу.*
- *Замену филтерске испуне поверити испоручиоцу опреме или овлашћеном сервисеру.*
- *Истрошени (контаминирани) активни угаљ привремено складиштити у складишту опасног отпада на Оперативној платформи (која је предмет другог пројекта, односно друге студије о процени утицаја), до предаје оператерима са одговарајућом дозволом за управљање овом врстом отпада.*

17. Наведена је обавеза оператера да се обрати надлежном Министарству за одређивање обавезе о врсти СЕВЕСО документа. Законска регулатива предвиђа: да сам оператер одреди, на основу врсте и количина опасних материја обавезу документа који треба да изради, те да о томе обавести надлежни орган.

Наведена обавеза је, у поглављу 7.3. модификована, и гласи:

“Обавеза је Носиоца пројекта да се, на основу претходног обавештења о врстама и количинама опасних (севесо) материја и хемикалија које се налазе или могу наћи у постројењу, обратe надлежном Министарству за одређивање обавезе о врсти СЕВЕСО документа која се израђује за предметно постројење.” Страна 252

Иста мера је дата и у поглављу 8.4.

18. Да ли је предвиђена блокада основног процесног постројења уколико дође до удеса, или хаварије на одговарајућем систему отпашивања (на пример пуцање филтерског елемента у филтеру, застој на изузимачу прашине итд.)? Конкретно шта се ради и како.

Врећасте филтери су одвојени у 8 преграда: Ако је у систему за сакупљање/транспорт прашине идентификован застој/удес или ако је детектиовано прекорачење излазних концентрација у систему континуалног праћења емисија, тада се преграда у којој је проблем настао може изоловати пригушивачима (на пример пробој врећастог филтера или зачепљени сакупљач прашине). Оптерећење EfW постројење се може смањити ради подешавања протока димних гасова након затварања једне или више преграда врећастог филтера - Страна 253 Студије

19. Да ли је предвиђен мониторинг и даљи третман, не самог прекорачења емисије, него самог инцидента и како?

У оквиру поглавља 9.2. додато је:

Мониторинг у случају акцидента и пост-удесни мониторинг

- Све перформансе постројења и система детекције и аларма у случају акцидента региструју се у DCS и јављају се оператерима у постројењу.

- Обавезно је вршење мониторинга основних чиниоца животне средине за време трајања удеса

- Након удеса, израдити извештај о насталом удесу са обавезним мерама за да се исти или сличан удес не понови

- У зависности од обима и последица удеса вршити пост-мониторинг удесом захваћених чиниоца животне средине

- Обавеза је Носиоца пројекта да обезбеди средства за санацију удеса и последица насталих удесом, у складу са израђеним пројектом санације последица удеса - Страна 277 Студије

20. Иако се процењује да ће солидификат бити неопасан отпад, додати меру: Извршити карактеризацију солидификата, а коначну диспозицију дефинисати у складу са утврђеним карактером отпада. Исто важи и за стабилизовану шљаку из ложишта EfW постројења.

У оквиру поглавља 8.4. додате су мере:

- Извршити карактеризацију солидификата, а коначну диспозицију дефинисати у складу са утврђеним карактером отпада.

- Извршити карактеризацију стабилизоване шљаке из котловског постројења (ТВА) а коначну диспозицију дефинисати у складу са утврђеним карактером отпада.

21. Прописати поступак при замени филтерских јединица за пречишћавање гаса из ВЕР постројења и врећастих филтера за пречишћавање димних гасова.

Замена врећастих филтера у EfW постројењу се врши током планираног ремонта – филтерских замене врећа. Три филтера за депонијски гас у ВЕР постројењу користе активни угаљ: филтер се свежим активним угљем пуни одозго, док се искоришћени активну угаљ испушта на дну. Стопа адсорпције се надгледа, и када стопа адсорпције падне испод 80%. мора се унети свежи активни угаљ. Поступак је пражњење 50% висине испуне филтера и поновно постављање на 100% како би се врх испуне померио до дна силоса. Ово осигурава потпуно искоришћење адсорпционих својстава испуне од активног угља - Страна 125 Студије.

У оквиру поглавља 8.4. додате су мере:

- Замену врећастих филтера у ЕфW постројењу вршити током планираног ремонта – филтерских замене врећа.

- Три филтера за депонијски гас у ВЕР постројењу користе активни угаљ: филтер се свежим активним угљем пуни одозго, док се искоришћени активну угаљ испушта на дну. Стопа адсорпције се надгледа, и када стопа адсорпције падне испод 80%. мора се унети свежи активни угаљ. Поступак је пражњење 50% висине испуне филтера и поновно постављање на 100% како би се врх испуне померио до дна силоса.

У прилогу је дат извод из “Текноgroup” понуде за додатне детаље.

22. Ови фактори указују на токсични потенцијал једног PCDD или PCDF конгенера у односу на токсични ефекат 2,3,7,8-TCDD (Тетрахлородибензодиоксин), који је конгенер са највећом токсичношћу. Директива о индустријским емисијама (ИЕД) сетови И-ТЕФ-а за 17 PCDD/PCDF конгенера, укључујући 2,3,7,8-TCDD [24, ЕУ 2010], [49, CEN2006].

Ако постоји потреба да се покрију и диоксини слични РСВ, препоручљиво је користити јединицу нг WHO-TEQ/м³, која означава токсични еквивалент према Светској здравственој организацији (WXO-TEFc, који се такође називају токсични еквивалентни фактор Светске здравствене организације), поред I-TEF-а, укључују токсичне еквивалентне факторе за 12 диоксина сличних РСВ. Друга разлика између два концепта је та што се WHO-TEQ разликују од I-TEF за неколико PCDD/PCDF [50, Van den Berg et al.2006], [51, CEN 2010].

На емитеру-димњаку ЕфW постројења, планиран је континуални мониторинг/узорковање диоксина и фурана у димним гасовима. Поред тога, узорке димних гасова ће анализирати акредитована лабораторија у складу са програмом мониторинга. Извођач радова гарантује перформансе ЕфW постројења за наведене параметре као максимално до 0,1 ng(I-TEQ/м³) како је дефинисано Директивом ЕУ о спаљивању отпада / Страна 274 исправљене Студије.

Коментари Удружења грађања „Право на град/ Не (Да)вимо Београд:

1. Не постоји логичко оправдање за одлуку да санација и енергетско искоришћење депонијског гаса из постојеће депоније буде обрађено истом студијом као и ЕфW постројење, с обзиром да се ради о два различита пројекта. Било би смисленије да једна студија заједнички обрађује ЕфW постројење тј. спалионицу и нове депооније с обзиром да је предвиђено да ће отпад из спалионице бити депонован на новој депонији.

Прихвата се одговор у коме је речено да санација депоније није предмет студије процене утицаја на животну средину. Обим студија дефинисан је локацијским условима, техничком документацијом израђеном на нивоу идејног пројекта (ИДП) и обимом будућих грађевинских дозвола, сходно Закону о планирању и изградњи и Закону о процени утицаја на животну средину.

Закон о планирању и изградњи дозвољава да се пројекти реализују по фазама. У складу са тим, а ради прибављања услова и сагласности имаоца јавних овлашћења израђене су две студије о процени утицаја на животну средину, као и Пројекат санације и ремедијације постојећег тела депоније. У складу са законском регулативом извршен је јавни увид и презентација Студије о процени утицаја на животну средину енергетског постројења и нове депоније са пратећим

садржајима. У Студији су приказана техничка решења и одговарајуће мере заштите са аспекта смањења потенцијалних емисија са предметног комплекса.

2. Студија не укључује трафостанице и далеководе, нити укључује постројење за пречишћавање отпадних вода. Без ових елемената, спалионица и енергана на депонијски гас не могу да функционишу! Студија мора да обухвати сва постројења која затварају технолошки процес и која су неопходна за функционисање истог.

У одговору је наведено да су границе пројекта дефинисане пројектном документацијом израђеном у оквиру идејног пројекта као што је наведено у одговору на претходни коментар. Наведени линијски објекти представљају прикључне објекте, појединачно као и водоводна и канализациона мрежа, електрична енергија и друго, и предмет су, или нису, других студија, сходно законској регулативи и одлукама надлежних органа.

Далеководи и трафостанице део су и других планова детаљне регулационе (два појединачна плана детаљне регулације) праћених стратешким студијама процене утицаја на животну средину и не налазе се у оквирима катастарских парцела овог пројекта. Израда и припрема ових планова детаљне регулације, стратешких студија о процени утицаја на животну средину, а касније и техничке документације и процена утицаја на животну средину (ако тако буде одлучено у законски дефинисаном поступку одлучивања) су у току и део су других процедура.

Систем за пречишћавање отпадних вода опширно је описан и део је студије процене утицаја на животну средину за депонију, сходно локацијским условима и припремљеној техничкој документацији. Молимо погледајте пажљивије текст студије.

3. Дана 16.12.2018. године, Секретаријат за заштиту животне средине Градске управе града Београда, огласио је "јавне консултације за процену утицаја на животну средину и социјална питања за постројење Винча за производњу енергије из отпада, изградњу нове депоније, и ремедијацију постојеће депоније (ESIA)" и јавну расправу заказану за 20. децембар 2018. године (<http://www.beograd.rs/lat/gradski-oglasi-konkursi-i-tenderi/1756002-javne-konsultacije-za-procenu-uticaja-na-zivotnu-sredinu-i-socijalna-pitanja-za-postrojenje-vinca!>) Међутим, садржај ове Студије, у великој мери се разликује од садржаја наведене ESIA студије. Поред тога што се разликује у погледу предмета процене утицаја на животну средину (ESIA за предмет има сва планирана постројења у комплексу у Винчи, а с обзиром да је то једини начин да се на исправан начин утврде утицаји радова у комплексу у Винчи на чиниоце животне средине), већ је очигледно да и за оне делове који су узети у разматрање овом СПУ нису показани сви подаци које је носилац пројекта прибавио и обрадио за потребе ESIA. На овај начин, јавност па и Техничка комисија Министарства за заштиту животне средине је остала ускраћена за неке од кључних података неопходних за процену утицаја планираних радова на чиниоце животне средине.

У одговору је наведено да ESIA документ није предмет процедуре процене утицаја на животну средину сходно српском законодавству. Садржај ESIA студија дефинисан је од стране банака које имају потребу да буду детаљно информисане о пројектима за које треба да донесу одлуку да ли желе да финансирају или не. Сагласност на ESIA документ дају банке и

она није обавезујућа за инвеститора у погледу реализације тог пројекта само утиче на то да ли ће дата банка учествовати у финансирању самог пројекта. С друге стране, садржај EIA докумената дефинисан је законском регулативом Републике Србије и као такав није по садржају исти документ као ESIA студија. Сагласност на EIA документе даје Министарство заштите животне средине и од њеног исхода зависи даља реализација пројекта.

Процедура конкретно ове ESIA студије започета је раније и у периоду трајања процедуре имала је велики број прегледа и анализе самог документа од са могућношћу утицаја на развој самог текста и обима истраживања, због чега су многе ствари мењане и усвајане у ходу а пре јавне расправе организоване за ову студију.

С друге стране, процедуре за EIA студије су кренуле нешто касније него процедура за ESIA, али у оквиру законски дефинисане процедуре није било могуће значајније мењати текст документа пре јавне расправе. Због тога неки резултати и подаци добијени у међувремену нису били укључени у текст који се нашао на јавној расправи, што је сада исправљено у новој верзији документа.

4. Како се поменути ESIA документ налазио на јавној расправи у процедури коју спроводи Европска банка за обнову и развој (EBRD) и како су у процедури јавне расправе на исти упућени коментари на које је носилац пројекта пружио одговоре и у значајној мери изменио садржај документа ESIA, додатно је нејасан разлог због којег овде разматрана СПУ садржи старе податке.

Иако је јасно да процедура коју спроводи EBRD не мора нужно да одговара прописима РС, ипак сматрамо да излагање застареле верзије Студије о процени утицаја на животну средину, има за циљ искључиво малтретирање јавности у смислу додатног губитка времена на писање једних те истих коментара на садржај Студије, за које се и сам носилац пројекта већ сагласио да их измени, допуни или исправно прикаже.

Као и у претходном одговору ESIA није предмет процедуре процене утицаја на животну средину сходно српском законодавству.

5. Студија о процени утицаја на животну средину не садржи услове јавних предузећа на основу којих је могуће са сигурношћу утврдити да је описана технологија у складу са прописима. Наиме, у прилогу ПУ достављени с/у услови издати током израде Плана детаљне регулације санитарне депоније "Винча" (Сл.лист. града Веиграда", бр. 86/18), али не и они услови исходовани ради прибављања Локацијских услова Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, број 350-02-00085/2019-14 од 25.04.2019. године.

У одговору је наведено да су услови и сагласности су исходовани почетком и средином 2019. године достављени су уз студије. Уколико је дошло до ненамерне грешке, она ће бити исправљена.

6. Студија описује постојање и планове за расељавање неформалног насеља које се налази на телу постојеће депоније. Међутим, ово насеље расељено је пре више од 6 месеци! Циљ Студије о процени утицаја на животну средину је да анализира и опише утицај на

становништво пре него што ти утицаји буду остварени, а не после. С друге стране, с обзиром да Студија не садржи податке о процесу расељавања, резултатима расељавања и тренутним животним условима расељеног становништва, јасно је да се ради о немару носиоца пројекта да заиста изврши процену утицаја предложеног пројекта на погођено становништво.

У одговору је наведено, што је пренешено и у Студији, Град Београд је одговоран за пресељење ромских породица како би ослободио процор за изградњу планираних објеката, као и за информисање и пружање помоћи погођеним домаћинствима. Скупштина града званично је усвојила Акциони план за пресељење (*Resettlement Action Plan, RAP*) у коме се Град обавезује да испуњава све захтеве дефинисане законском регулативом, али и захтеве које су пред Град ставиле међународне финансијске институције (*ИФИ*) које ће учествовати у финансирању Пројекта.

Према најновијим информацијама добијеним од стране Града, статус пресељења је следећи: Све породице које испуњавају услове прописане Законом о становању и одржавању зграда и пружена је адекватна стамбена подршка и смештене су у већ изграђене станове Града Београда у складу са Планом пресељења домаћинства која живе у неформалном насељу на локацији депоније као и поновног успостављања извора прихода сакупљача секундарних сировина на депонији Винча. Појединцима који немају лична документа Град Београд је пружио помоћ да их добије. Особама старијим од 16 година је пружена помоћ да добију личне карте. Родитељима је помогнуто да добију изводе из матичне књиге рођених за децу млађу од 16 година. Пре самог расељавања, сва деца млађа од 14 година су уписана у припремни предшколски програм и основну школу, у складу са обавезним предшколским и основним образовањем дефинисаним позитивним прописима РС. Похађање наставе се редовно прати у сарадњи са директорима школа, наставницима и Секретаријатом за образовање. Након пресељења сви здравствени картони особа обухваћених пројектом су пребачена у домове здравља на новим локацијама. Онима који немају здравствене картоне пружена је помоћ да се пријаве и да добију картоне у домовима здравља.

Породице су радно ангажовани на депонији Винча као сакупљачи, трошкове становања плаћају из својих сопствених прихода. Пре пресељења породице су информисане о трошковима коришћења станова, тј. домаћинствима се предочило да ће имати обавезу плаћања закупа (уколико не иду у свој стан тј. кућу) и трошкова за комуналне услуге, али и да ће Град путем субвенција да им помогне да измире ове трошкове, као и да ће им Град помоћи и код израде личних докумената, уписа деце у школу, здравствене заштите, социјалне заштите и проналаска посла;

Град Београд, град Шабац и општина Владимирци ће помоћи особама обухваћеним пројектом да поново успоставе и побољшају своје изворе прихода следећим мерама:

- понудом сезонских послова;
- понудама за посао у градским комуналним предузећима;
- понудом послова кроз програме јавних радова;
- понудом послова у сарадњи са НСЗ (израда и спровођење индивидуалних планова запошљавања, обуке за тражење посла као и курсеви преквалификације и образовање одраслих, понуде расположивих послова, посредовање у запошљавању, услуге подстицаја и

развоја предузетништва, посебни програми за појединце који спадају у угрожене и теже запошљиве групе);

- понудом помоћи за запошљавање и samozapošljavanje у оквиру расположивих програма и пројеката невладиних и других организација (нпр. Програм ИПА 2016 ЕУ Подришка инклузија Рома – оснаживање локалних заједница за инклузију Рома, који финансира Европска Унија а спроводи Стална конференција градова и општина, у сарадњи са локалним самоуправама широм Србије);
- понудом курсева за образовање одраслих и занатске обуке;
- понудом послова током фазе изградње пројекта, на депонији Винча, а и касније током фазе оперативности нове депоније;
- понудом послова сакупљања и сортирања секундарних сировина на другим локацијама на којима ЈКП Градска чистоћа послује (нпр. на локацијама будућих рециклажних центара С обзиром да су породице пресељене из неформалног насеља код депоније Винча у септембру 2018. године, Радна група Града Београда прати спровођење Плана пресељења најмање две године после расељавања у сарадњи са свим осталим организационим јединицама укљученим у спровођење Плана пресељења.

7. Студија не садржи услове Завода за заштиту споменика културе града Београда, односно садржи допси Завода од 23. марта 2018. године, којим Завод упућује да се за измене и допуне Плана детаљне регулације за санитарну депонију "Винча" користе услови Завода П 2249/14 од 23.07.2014. године. Међутим, ови услови нису приложени уз Студију.

У одговору је наведено да су Услови Завода за заштиту споменика града Београда су исходовани дана 29.03.2019. године, под бројем 350-02-00104/2019-14 и приложени су уз студију.

8. Студија не садржи обавезне делове документације прописане Правилником о садржини Студије о процени утицаја ("Сл.гласник РС", бр. 69/05). Посебно је овде битно истаћи да Студија не садржи копију плана катастарских парцела на којима се предвиђа извођење пројекта са уцртаним распоредом свих објеката.

У одговору је наведено да је копија плана катастарских парцела достављена је уз Студију.

9. Студија не садржи све прилоге наведене у делу Списак техничке документације, на стр. 247 Студије, због чега није могуће потврдити информације наведене у садржини Студије.

У одговору је наведено да је списак техничке документације обухвата листу свих књига пројекта, техничке и планске документације који су коришћени за опис постројења и дефинисање утицаја и пројектом предвиђених мера који су цитирани као извор информација у студији. Законски није предвиђено да се комплетна техничка и планска документација доставља на увид у процесу израде Студије о процени утицаја, али се доставља извод из пројекта са главним детаљима на основу којих се, између осталог, види шта је предмет Студије. Комплетна техничка документација се доставља органу надлежном за издавање грађевинске дозволе.

10. Студија не разматра алтернативна решења за управљање отпадом на начин који

испуњава циљ овог поступка процене утицаја на животну средину. Студија мора да размотри барем једну алтернативу третмана отпада која не укључује спаљивање, као нпр. рециклирање + МБТ + нову депонију за стабилизовани отпад.

Тврдња није тачна. Студија се изводи за тачно дефинисан пројекат а на основу идејног пројекта (ИДП) израђеног у складу са посебно издатим локацијским условима за израду техничке документације и прикључење за конкретно идејно решење, издато од стране надлежних органа (члан 12 Закона о процени утицаја на животну средину, „...уз захтев из става 2. овог члана прилаже се следећа документација:...2) идејни пројекат, односно извод из идејног пројекта...4) услови и сагласности других надлежних органа и организација прибављени у складу са посебним законом...“). Према томе, на основу Закона о планирању и изградњи није могуће разматрати више потпуно различитих пројектних решења на овом нивоу израде техничке документације.

Оно што једино може бити урађено, јесте давање описа алтернативних решења која су разматрана у претходних нивоима припреме техничке документације, што је у овој студији и урађено, или представљање алтернативних мера које могу бити имплементирани, као што је дефинисано у Члану 2 Закона о процени утицаја на животну средину "процена утицаја на животну средину јесте превентивна мера заштите животне средине заснована на изради студија и спровођењу консултација уз учешће јавности и анализи алтернативних мера, са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као и утврде и предложе мере којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити имајући у виду изводљивост тих пројеката (у даљем тексту: процена утицаја)".

Алтернативна решења су описана у поглављу 4 Студије.

11. Студија не приказује основне податке о количини и саставу комуналног отпада који се током године прикупи у Београду и пројекције количина у будућности, што представља основни полазни података у процени утицаја које ће планирана постројења остварити на животну средину. Анекс IV Директиве 2011/92/EUOF уз измене Директиве 2014/52/EU, која је од 01.01.2019. обавезујућа за Србију, захтева приказивање: "(ц) опис главних карактеристика пројекта током коришћења ... нпр. потражње и потрошње енергије, врсте и количине материјала и коришћених природних ресурса ... " Обзиром да се у спалионици планира спаљивање природних ресурса. Студија мора бити допуњена описом састава и количина отпада.

У одговору је наведено да полазни подаци о процењеним количинама отпада који се генерише и сакупља на предметној територији дати су као део тендерске документације и дефинисани у оквиру студије коју је израдила компанија FICTHTNER. Коментар није тачан, у EfW постројењу се не планира спаљивање никаквих природних ресурса.

12. Постројења анализирана овом Студијом треба упоредити са новим БРЕФ стандардом који је у ЕУ усвојен 17. јуна 2019, а не са оним из 2006. године, како је то носилац пројекта учинио. С обзиром да је планирано да пројекат буде финансиран од стране финансијских институција EBRD, EIB, IFC, он мора бити у складу са најновијим БРЕФ стандардом. Поред

тога, не може се сматрати оправданом изградња постројења које није у складу са најновијим стандардима заштите животне средине и заштите људског здравља.

Указано је да се погледа одговор дефинисан у договору са ЕБРД-ем:

"Тренутни пројекат (дизајн) испуњава захтеве у погледу граничних вредности емисија дефинисаних у оквиру Директиве о емисијама (IED) 2010/75 / ЕУ. У време припреме ESIA/EIA докумената, усвојени званични БРЕФ за спаљивање отпада био је БРЕФ документ усвојен у августу 2006. године, а иста верзија документа је и даље на снази. Све инсталације које потпадају под Директиву о емисијама у индустрији 2010/75 / ЕУ, треба да буде усаглашене са захтевима званичног документа усвојеног од стране Европске комисије. Због тога је у ESIA/EIA -и документима извршено поређење са јединим тренутно важећим и обавезујућим граничним вредностима емисије пореклом из спаљивања отпада, БРЕФ 2006. Теоријски, ако у наредном периоду, укључујући и период након изградње ЕfW постројења, други документ који дефинише граничне вредности емисија / БРЕФ ступи на снагу, пројекат ће, уколико није (што нико не тврди), неминовно бити усаглашен са новим захтевима које Влада Републике Србије одлучи да транспонује и усвоји као критеријуме дефинисане кроз српско законодавство.

Планирано постројење за искоришћење енергије из отпада укључује технолошка решења и избор дизајна пројекта који су пројектовани тако да омогућавају евентуално неопходне измене и адаптацију у складу са потенцијалним будућим захтевима дефинисаним новим БРЕФ документом који може бити транспонован у српско законодавство".

13. Студија не садржи податке о годишњим количинама дизел горива које је потребно за рад постројења.

У одговору је наведено да годишње количине дизел горива потребне за рад постројења (мобилна опрема у оквиру целог комплекса у Винчи) би требало да буду око 475м³/годишње. Такође, у складу са планом управљања и одржавања, око 300 м³ додатног горива може бити употребљено у ЕfW постројењу.

14. Студија не садржи очекиване емисије штетних материја које настају након пречишћавања, већ само граничних вредности.

У одговору је наведено да се погледају табеле бр. 17 и 18 Студије.

15. Колики су очекивани трошкови за домаћинства од овог пројекта?

Ово питање није предмет ове студије.

16. "Поред постојеће депоније (на северу) налази се неформално насеље које се састоји од барака без изведене основне инфраструктуре (водовод, канализација)." "У северном делу планираног грађевинског комплекса депоније, непосредно уз постојећу ограду депоније, формирано је неформално насеље. У овом насељу живе породице које на депонији сакупљају и разврставају секундарне сировине, а затим их продају откупљивачима... Акционим планом, предвиђено је расељавање породица које живе у неформалном насељу на локацији депоније

"Винча", што је детаљније описано у поглављу 5.1"

Студија описује постојање и планове за расељавање неформалног насеља које се налази на телу постојеће депоније. Међутим, ово насеље расељено је пре више од 6 месеци! Циљ Студије о процени утицаја на животну средину је да анализира и опише утицај на становништво пре него што ти утицаји буду остварени, а не после. С друге стране, с обзиром да Студија не садржи податке о процесу расељавања, резултатима расељавања и тренутним животним условима расељеног становништва, јасно је да се ради о немару носиоца пројекта да заиста изврши процену утицаја предложеног пројекта на погођено становништво.

Пошто се ради о поновљеном питању погледати одговор на питање бр. 7.

17. У одговору од ЕБРД-а смо добили информацију да: "Најближи самостални објект у насељу Винча на основу ортографске анализе је на удаљености од око 1050 м (ЈИ од постојеће депоније, у близини гробља). "С друге стране, мерење доступним алатима (GIS, Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда) показује да ова раздаљина износи мање од 1000 м. Ово је потврђено и од стране консултанта IFC, у документу Environmental and Social Scoring Study for the Belgrade EfW project in Serbia(Fichtner, april 2007) у којем је јасно наведено да је удаљење депоније у Винчи од најближег насељеног места само 800 м.

Извршена је измена у Студији у складу са уоченим недостатком

18. Прецизно навести удаљења планираног комплекса (не само постојеће депоније), од црпних станица, удаљење од границе заштите изворишта водоснабдевања и мере заштите водних површина од утицаја Пројекта.

Навести удаљења планираног комплекса од границе зоне алувијалних равни које су погођене високим нивоом поцемних вода и површинским водама/плавним подручјима (Генерални урбанистички план Београда, карта 7. Воде и водене површине), и мере заштите водних површина од утицаја Пројекта.

У одговору обрађивач Студије упућује на приложене услове ЈКП "Београдски водовод и канализација".

19. Студија преписује податке за период 2000 - 2015 године, те их збирно приказује не извлачећи закључке који су од важности за ову Студију. Како се ова Студија односи према периоду након 2015. године у којем су забележене све веће осцилације у максималним и минималним вредностима анализираних климатских карактеристика?

У одговору је наведено да је поглавље 2.5 Студије допуњено новим подацима. У моменту израде Студије многи од података за касније године нису били јавно доступни.

20. Дијаграм средњих месечних температура ваздуха за метеоролошку станицу Београд (за период 2000 - 2015 године), не приказује податке који су наведени у наслову дијаграма. Недостаје приказ просечних температура, по месецима, за сваку од година између 2000 и 2015. године, који би показао тренд пораста температуре.

У одговору је наведено да је поглавље 2.5 Студије допуњено новим подацима. У моменту израде Студије многи од података за касније године нису били јавно доступни.

21. Такође, просечна месечна температура не може бити нижа у октобру него у новембру. Ово смо већ коментарисали у процедури јавног увида у Студију коју је ЕБРД ставио на јавни увид и очекивали смо да ће носилац пројекта исправити ову почетничку грешку.

У одговору је наведено да је поглавље 2.5 Студије допуњено новим подацима. У моменту израде Студије многи од података за касније године нису били јавно доступни.

22. "... Према Атласу климе Југославије за период 1931-1960, годишњи број дана са маглом у Београду износи 39. ... Извор: Еколошки атлас Београда, Градски завод за заштиту здравља Београд, 2002.)."

Подаци у Студији утицаја морају да буду релевантни и актуелни. Ни распон година од 1931 - 1960, ни 2002. година нису актуелне, нити дају тачан преглед ситуације са смогом у Београду, која је све гора. Студија треба да се допуни актуелном информацијом о смогу у Београду.

У одговору је наведено да је поглавље 2.5 Студије допуњено новим подацима. У моменту израде Студије многи од података за касније године нису били јавно доступни.

23. Недостаје графички приказ позиције сваког појединачно наведеног заштићеног природног подручја. Недостаје графички приказ удаљења планираних објеката од сваког појединачно наведеног заштићеног природног подручја. Нетачно је наведено удаљење планираног комплекса у Винчи и границе подручја еколошке мреже од посебног еколошког значаја "Ушће Саве у Дунав", која је проглашено и као међународно ИВА (Important Bird Area, PC017IBA)! Да постоји карта са прецизно уцртаним границама заштићених подручја, било би јасно да је удаљење планираног комплекса од границе ИВА 180м (сто осамдесет метара), а не 9 км како је наведено у Студији. Ова информација изнета је у одговору ЕБРД на коментаре на ESIA документ коју је носилац пројекта за потребе одобравања кредита ове банке.

Студија је у том смислу дорађена, и новији подаци су унети у документ.

24. Подаци о здравственом стању морају бити допуњени анализом утицаја извора загађења у ваздуху, води и тлу на здравље становништва. Такође, морају бити допуњени упоредном анализом здравља становништва Србије и становништва региона и ЕУ, и то учесталости обољевања и степеном морталитета узрокованог најчешћим болестима, како би био јасан здравствени статус популације. На пример - Србија се налази на 18 месту у Европи по стопи обољевања од канцера, али је на чак другом месту по морталитету (Српско лекарско друштво, 2017). Без наведених додатних анализа, подаци изнети у Студији не могу се сматрати релевантним подацима за стварну процену утицаја планиране изградње на здравље становништва Београда и Србије.

У одговору је наведено да су сви доступни подаци о здрављу у Студији приказани.

25. "Постројење за сагоревање отпада је пројектовано за континуални рад са горивом доње топлотне моћи (DTM) у опсегу од 6.000 кЈ/kg до 12.000 кЈ/kg и за сагоревање мешаног

комуналног отпада."

Колика је тренутна топлотна моћ комуналног отпада у Београду? Колико ће бити кад се уведе делотворни систем одвојеног сакупљање пластике, папира и биоразградивог отпада? Студију допунити овим подацима који могу имати кључну важност за анализу количине помоћног дизел горива које ће бити неопходна за рад постројења.

Процењује се да калоријска вредност комуналног отпада у Београду износи између 7.500 кЈ/кг и 8.500 кЈ/кг. Те вредности су такође у складу са искуством у другим земљама са сличним животним стандардом. Важно је напоменути да је постројење ЕфВ дизајнирано да прихвати много већи спектар комуналног отпада и да дизалица отпада укључује неколико циклуса мешања отпада како би се хомогенизовао пре него што се доведе у решетку.

У овој фази није могуће утврдити колики ће бити тачан утицај одвајања и рециклирања отпада, јер то зависи од примењених смерница за прикупљање отпада. Одвајање отпада може или смањити укупни комунални отпад уклањањем материјала веће калоријске вредности (пластика, текстил, итд ...) или повећати уклањањем материјала нижих калоријских вредности (органички отпад, стакло, лименке итд.). Искуство у другим земљама које су пролазиле кроз исте измене политике је да комунални отпад остаје прилично стабилан пре и после промена, јер се оба раније поменути утицаја међусобно потиру. Без обзира на добру праксу, постројење је дизајнирано са веома великим распоном рада како би се носило са било каквим будућим варијацијама у комуналном отпаду.

Помоћно дизел гориво је потребно само за покретање и гашење постројења у сврху да се пећ доведе на толико високу температуру да се оствари сагоревање опасних гасова из отпада. Једном када се постројење покрене, отпад је довољан да одржи ватру. Очекује се да ће бити максимално 1 хладан старт и 6 нормалних (топлих) стартовања сваке године, што представља максималну потрошњу горива од $40t + 6 \times 24t = 184$ тоне горива. Тај износ је мање од 0,3% енергије која се сагорева у ЕфВ-у, док ће се 99,7% енергије генерисати отпадом.

26. "Све воде, незагађене и загађене, са овог дела комплекса депоније, испуштају се у интерне системе каналасања који се на граници Функционалне целине 1 повезују на одговарајуће системе другог дела комплекса депоније, као што су Постројење за третман процедурних вода са тела депонија (ЛТП) и Постројење за третман санитарно-фекалних отпадних вода (ППОВ). Наведена постројења су предмет другог пројекта."

Наведена постројења морају бити обрађена овом Студијом јер постројења које обрађује ова Студија не могу функционисати без система за пречишћавање отпадних вода.

У одговору је наведено да Студија процене утицаја за ЕфВ постројење описује систем за пречишћавање отпадних вода као нераскидив део укупног система на комплексу, али детаљи о њему нису дати у студији будући да сам систем није обухваћен Грађевинском дозволом за ЕфВ постројење већ Грађевинском дозволом за депонију. Детаљан опис система за прикупљање и пречишћавање отпадних вода дат је у Студији процене утицаја за депонију.

27. Табела 17: Ово су вредности пре пречишћавања? Ако јесу, да ли су приказане вредности после пречишћавања у m^3 за 30 мин или 24-сатни просек? Табела 18. даје само

граничне вредности, а не и очекиване вредности. Студију допунити очекиваним вредностима емисија на излазу из димњака у атмосферу. Ако су вредности у табели 17. након пречишћавања, онда нису у складу са БРЕФ 2006 вредностима.

У одговору је указано на Табелу 17 - ради се о очекиваним вредностима параметара квалитета димног гаса пре процеса пречишћавања - улазни параметри за пројектовање и Табелу 18 - ради се о максималним очекиваним вредностима емисије

28. Граничне вредности емисије загађујућих материја нису у складу са новим БРЕФ докуменом о инсинерацији отпада који је усвојен у јуну 2019. године. Ово се односи на све наведене материје, осим СО и ТОС. То значи да ће технологија примењена за постројење спалионице отпада у Винчи бити застарела и пре него што је уопште изграђена! Који је разлог за планирање коришћења ове застареле технологије? Да ли је она једноставно јефтинија за оператера? Које место у овој рачуници заузима здравље становништва које ће на овај начин бити ничим оправдано изложено прекомерном загађењу?

Зашто градити постројење које, у тренутку изградње, већ није у складу са најбољим расположивим техникама? Правне обавезе постављају минималне, а не максималне услове, и није јасно, када су већ познати и усвојени нови стандарди, зашто их не поштовати? Овакво понашање представља додатне обавезе за инвеститора, а становништву не пружа максималну заштиту. Чак супротно.

У одговору је наведено да тренутни пројекат (дизајн) испуњава захтеве у погледу граничних вредности емисија дефинисаних у оквиру Директиве о емисијама (IED) 2010/75 / ЕУ. У време припреме ЕSIA/EIA докумената, усвојени званични БРЕФ за спаљивање отпада био је БРЕФ документ усвојен у августу 2006. године, а иста верзија документа је и даље на снази. Све инсталације које потпадају под Директиву о емисијама у индустрији 2010/75 / ЕУ, треба да буде усаглашене са захтевима званичног документа усвојеног од стране Европске комисије. Због тога је у ЕSIA/EIA -и документима извршено поређење са јединим тренутно важећим и обавезујућим граничним вредностима емисије пореклом из спаљивања отпада, БРЕФ 2006. Теоријски, ако у наредном периоду, укључујући и период након изградње ЕfW постројења, други документ који дефинише граничне вредности емисија / БРЕФ ступи на снагу, пројекат ће, уколико није (што нико не тврди), неминовно бити усаглашен са новим захтевима које Влада Републике Србије одлучи да транспонује и усвоји као критеријуме дефинисане кроз српско законодавство.

29. "Након мешања и завршене реакције, камион цитернама ће се стабилизирани АПЦР одвозити на нову депонију инертног отпада, ван планске целине КП1, унутар комплекса депоније у Винчи, која није предмет ове студије. Ново пројектована депонија инертног отпада је предмет другог пројекта – Нова депонија са пратећим садржајима у Винчи." С обзиром да ЕfW постројење не може да ради без обезбеђене депоније за продукте настале спаљивањем отпада у ЕfW постројењу, депонија за остатке спаљивања мора бити обухваћена овом Студијом. Уосталом, уколико је ова депонија обухваћена другом Студијом, који је разлог што закључци те студије нису изложени у овој Студији?!

Коментар је на месту, грешка је направљена у тексту студије и сада је измењена.

Стабилизирани APCR не иде на депонију инертног отпада већ на депонију предвиђену за остатке из EfW постројења.

30. Табела 19. треба да прикаже усклађеност планираних технологија и постројења са БАТ Закључцима који су усвојени у јуну 2019. године, а не са документом из 2006. године. За неке од тачака у десној колони недостаје коментар да ли је у складу са БРЕФ-ом, да ли није, или да ли је или није не применљиво у овом случају. За неке од тачака су закључци очигледни из текста, али за неке није, па треба допунити табелу и прецизирати закључке.

Претходни одговор садржи и одговор на ово питање.

31. Која је бруто електрична ефикасност постројења, а која бруто енергетска ефикасност?

У одговору је наведено да бруто електрична ефикасност постројења је 25,9%, док бруто топлотна ефикасност износи 21,6% (од топлотне енергије која се извози у централну топлану Коњарник). Укупна енергетска ефикасност је, дакле, укупно 47,5%.

32. "Емисије димних гасова морају задовољити све захтеве у погледу граничних вредности, прописаним Директивом ЕУ 2010/75/ЕС о индустријским емисијама (IED)" - претпостављамо да се то односи на Анекс В Директиве. А да ли емисије димних гасова задовољавају граничне вредности из усвојених БАТ Закључака из јуна 2019. године?

Одговор на питање 28. садржи и одговор на ово питање

33. Није јасно због чега Студија не разматра ниједну алтернативу која не укључује спаљивање отпада, са санацијом постојеће несанитарне депоније, изградњом нове депоније, и МБТ постројењем. Одвојено сакупљење, рециклирање и компостирање се може комбиновати са МБТ-ом за остатак отпада, након чега се обрађени отпад може одлагати на новој депонији. Оваквим решењем се може избећи такозвани "лоцк-ин", тј. ситуација у којој инвестирање (јавног) новца у велико постројење у будућности спречава промену јавних политика у области управљања отпадом. Треба размотрити барем једно решење које не укључује спаљивање отпада и упоредити резултате и свеобухватни утицај са решењем предложеним овом Студијом.

У одговору је наведено да је једна од алтернативних метода управљања комуналним чврстим отпадом је и његово енергетско искоришћење термичким поступком. Важећа законска регулатива не забрањује примену наведене методе, наравно, уз дефинисана ограничења и одговарајуће мере заштите животне средине, безбедности и здравља људи, као и за било које друго техничко решење. Студијом су, између осталог, приказана техничка решења за смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште.

С друге стране, Студија се изводи за тачно дефинисан пројекат а на основу идејног пројекта (ИДП) израђеног у складу са посебно издатим локацијским условима за израду техничке документације и прикључење за конкретно идејно решење, издато од стране надлежних органа (члан 12 Закона о процени утицаја на животну средину, „...уз захтев из става 2. овог члана прилаже се следећа документација:...2) идејни пројекат, односно извод из идејног пројекта...4) услови и сагласности других надлежних органа и организација прибављени у

складу са посебним законом...“). Према томе, на основу Закона о планирању и изградњи није могуће разматрати више потпуно различитих пројектних решења на овом нивоу израде техничке документације.

Оно што једино може бити урађено, јесте давање описа алтернативних решења која су разматрана у претходних нивоима припреме техничке документације, што је у овој студији и урађено, или представљање алтернативних мера које могу бити имплементирани, као што је дефинисано у Члану 2 Закона о процени утицаја на животну средину "процена утицаја на животну средину јесте превентивна мера заштите животне средине заснована на изради студија и спровођењу консултација уз учешће јавности и анализи алтернативних мера, са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као и утврде и предложе мере којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити имајући у виду изводљивост тих пројеката (у даљем тексту: процена утицаја)".

Алтернативна решења су описана у поглављу 4 Студије.

34. У табели недостаје податак о једињењима анализираним из узорка СС5 и узорка СС10.

У одговору је наведено да се ради се о седиментима и обрађени су у делу који се односи на површинске воде и седименте.

35. Недостаје објашењење избора два узорка земљишта СС3 и СС6 за она у којима ће бити анализирано присуство полихлорираног дибензодиоксида (PCDDs) и полихлорираног дибензофурана (PCDF). Уколико узорци СС3 и СС6 одговарају мерним местима Површинско земљиште 3 и Површинско земљиште 6, потребно је додатно објашењење избора управо ова два мерна места за проверу присуства високо канцерогених једињења у земљишту, с обзиром да се ова два мерна места налазе најдаље од тела постојеће депоније, односно извора загађења.

У одговору је наведено да представник Егис компаније, акредитован за узорковање земљишта, извршио је узорковање земљишта на позицијама СС3* и СС6* за анализе на полихлороване дибензодиоксине PCDDs и полихлороване дибензофуране PCDF, а анализу је урадила међународна акредитована лабораторија Alcontrol (сада Sinlab). Избор локација је извршен на основу логичког закључивања да је важно утврдити концентрацију на земљишту које је најближе пољопривредним локацијама и на путу развејавања у њиховом правцу. Није логично узети узорке уз само тело депоније.

36. У одговору од EBRDa-а на пређашње коментаре пише да су СС3 и СС6 изабране као тачке узорковања због свог положаја у односу на доминантне ветрове и одвојености од путева или других активности, али и даље није јасно зашто није било узорковања ближе депонији. Ово изгледа као избегавање одговорност за мерење PCDD и PCDF, поготово након великог пожара, а с обзиром да је спаљивање отпада на отвореном један од највећих извора PCDD и PCDF.

Одговорено кроз питање бр. 36.

37. Упоредити положај СС3 и СС6 са картом доминантних ветрова.

Одговорено кроз питање бр. 36.

38. С обзиром да је наведено да је "узорковање спроведено 29.03.2018. године од стране лабораторије „Анахем“ из Београда, на 10 мерних места – 7 за земљиште и 3 за седимент. Анализу узорака, у циљу одређивања физичкохемијских и микробиолошких параметара, извршила је иста лабораторија, док је одређивање присуства азбеста, на 5 од укупно 10 локација, извршила лабораторија Институт „Мол“ из Старе Пазове", ко је и у склопу ког истраживања вршио узорковање полихлорираних дибензодоксина и дибензофурана на дан 15. марта?

Одговорено кроз питање бр. 36.

39. За PM10, NOx и Бензен нема простора за повећање годишње емисије! Крајње је неодговоран приступ да се одобри изградња и изгради нови извор загађење док се тренутне вредности загађивача не смањују. Чија је одговорност и који је план који ће се применити уколико не дође до смањивања нивоа бензена из возила?

У одговору је наведено да квалитет ваздуха није исто што и емисије у ваздух. Због тога је као део Студије развијен опсежни модел квалитета ваздуха како би се проценио стварни утицај објекта с обзиром на топографију локације, дневне временске услове и обрачунавање свих извора загађивача, као што је саобраћај на локацији = Сваки извршени програм моделовања дисперзије трајао је 5 дана.

Модел је заснован на садашњем дизајну који задовољава тренутну Директиву о емисијама у индустрији (IED) 2010/75 / ЕУ у погледу ограничења емисије, тј. тренутно важећу законску регулативу.

У време израде ЕИА и ИДП идејног пројекта, усвојени званични БРЕФ за спаљивање отпада био је од августа 2006; а иста верзија је и даље важећа.

Резултати овог моделирања показују да:

- Сви српски стандарди у области квалитета ваздуха су испоштовани (укључујући SO₂/ NO₂ / Прашина -PM10 / CO / БенЗене / Метали као што је олово)
  - Концентрације загађујућих материја у ваздуху су:
    - знатно испод српских стандарда квалитета ваздуха:
    - концентрација SO₂ = 42 пута испод српског стандарда
    - концентрација Pb = 33 пута испод српског стандарда
    - и / или са маргиналним доприносом поређећи са врло високом основном вредности
  - NO₂ = 9% додатног доприноса у поређењу са почетном вредности
  - PM10 = <1% додатног доприноса у поређењу са почетном вредности
- Стога поштовање нових БАТ стандарда неће променити горе наведене закључке.*

Када је реч о емисији бензена из возила, емисија по возилу ће се аутоматски смањити, с

обзиром да ће нова возила произведена искористити предности нових/бољих технологија: чак иако ЕУРО 5 и 6 прагови неће бити уведени истом динамиком као у ЕУ земљама, механички ефекат обнове аутомобила ће довести мање загађујуће аутомобиле у Београд.

40. Управљање отпадом: "Стабилизовани материјал ће бити у чврстој форми спречавајући отпуштање у ваздух и процес ће везати тешке метале, спречавајући пенетрацију супстанци у земљиште и водену средину."

Одговор на питање 42 садржи одговор и на ово питање

41. Треба овде описати где ће то завршити и како ће се спречити ерозија бетона. Пепо стабилизван бетоном није трајно стабилизван, већ се очекује да након пар година започне испуштање једињења у земљиште и воду.

У одговору је наведено да процес стабилизације АПЦР-а препознат је у ЕУ као најбоље доступна технологија (БАТ) откад постоји БРЕФ за управљање отпадом.

Стабилизација АПЦР-а хидрауличним везивом развијена је у Француској 1993. године и потврђена за примену уредбом од 31. децембра 1992. / 01.04.1995. и примењује се на 5 локација у Француској како би се омогућио прихватање АПЦР-а (такође као и за сав опасне прашкaste отпад) на депонијама. Овај процес стабилизације је примењен на укупно 13 локација у Француској, почевши од 01.04.1998.

Овај поступак се састоји у спуштању растворљивости отпада (растворљива фракција) до прага утврђеног важећим прописом и у кристализацији соли и тешких метала у стабилном облику у дугорочном периоду.

До данас је више од 10 МТ отпада прошло кроз овај поступак, а готово 5 МТ АПЦР-а је стабилизовано и складиштено у току готово 25 година.

42. Санација старе депоније није део овог пројекта, па се не може рачунати смањење емисије метана из депоније као предност овог пројекта. Носилац пројекта би морао да се одлучи за предмет ове Студије јер је неодговорно жонглирати позитивним странама једног процеса, а занемаривати (кумулятивне) утицаје процеса онда када то носиоцу пројекта одговара.

Санација постојеће депоније није предмет ове Студије али издвајање и коришћење депонијског гаса након пролаза кроз претходно уграђене биотрнове јесте.

43. Који су претпоставке за избегнуте емисије? Врло су високе па изгледа да се претпоставља да би алтернатива било угаљ, а исти су све до 2075. године. Не може се очекивати да би угаљ био алтернатива све до 2075. године јер се, на нивоу ЕУ, планира смањивање емисије из енергетског сектора на нула до 2050. године. Ово поређење је нереално и штетно.

У одговору је наведено да се ради о слободној интерпретацији и није релевантно за Студију.

44. Нови БАТ Закључци за спаљивање отпада захтевају праћење следећих емисија у ваздух: Континуирано за NO_x, NH₃, SO, SO₂, HCL, HF, прашина, Hg, и TVOC, уз H₂O и Бензо[а]пурене једном годишње, и As, Cd, Co, Cr, Cu, Mn, Ni, Pb, Sb, Tl, В, PBDD/F, PCDD/F, и диоксином сличне РСВ-е једном сваких шест месеци. У Студији је наведено да ће исључиво NO_x, SO₂ и прашина бити праћени. Рад постројења, уколико његова изградња буде одобрена, треба да буде праћен у складу са БАТ Закључцима.

У одговору је наведено да ће мониторинг у потпуности бити организован у складу са законском регулативом, и под контролом редовне инспекције, на начин на који се контролишу сва друга индустријска постројења у земљи.

План мониторинга биће такође детаљно дефинисан у документацији која ће бити припремљена за исходовање ИРСС дозволе, а затим и одобрен од стране Министарства након условног рада објекта и пре издавања Употребне дозволе.

45. На који начин се планира праћење емисија диоксина и фурана, с обзиром да у Србији не постоји лабораторија која врши ова мерења?

У одговору је наведено да праћење концентрације диоксина и фурана ће се вршити у складу са законским дефинисаним обавезама, применом стандардног поступка узорковања и анализа. У овом тренутку у Србији постоје лабораторије које су акредитоване за узорковање, али не и за одређивање концентрације ових једињења у гасовима. У складу са редовном праксом у Србији и ЕУ (представници цементарне индустрије у Србији који користе отпад као алтернативно гориво такође спроводе ову праксу), узорци ће се узимати од стране акредитованих лабораторија а затим ће, на стандардом дефинисан начин, бити послати у неку акредитовану лабораторију у иностранству која ће извршити анализе и дати званични извештај. Ова ситуација није неуобичајена у многим земљама.

Такође, то не значи да нека од лабораторија у Србији неће бити акредитована у будућности. Лабораторије сваке године пролазе поступак акредитације, а обим акредитације није сваки пут исти.

46. Нови БАТ Закључци захтевају тестирање воде из пречишћавања сваких месец дана, а захтевају тестирање пепела свака три месеца, како би се проверило да ли је отпад спаљиван до краја. Студија не помиње ниједну од ових захтева!

Одговорено кроз питање бр. 45.

47. На који начин се предвиђа да буду спречене дифузне емисије прашине током вађења и складиштења пепела из спалионице?

У одговору је наведено да прашина која се ствара током процеса ЕфW (тј. у пећи / котлу) се извлачи помоћу врећастих филтера. Прашина се затим сакупља из spremника испод врећастих филтера у силосе за остатке преко затвореног система за транспорт остатака. Врући, изгорени доњи пепео пада кроз улазни део до водене купељи пражњења. Гашење се

догађа на неких 80-90 ° C, што омогућава да се пепео из дна избаца на начин без прашине и без мириса. У ИВА подручју за обраду и складиштење (споља), вода се прска по доњем пепелу ако постане сува због временских услова да се избегне ширење прашине.

Коментари Друштва за заштиту и проучавање птица Србије

1. Завод за заштиту природе Србије, у издатом решењу наводи да у обухвату измена Плана нема еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије. Међутим, поменути план за који је решење издато заправо залази у значајно подручје за птице одн. подручје еколошке мреже „Ушће Саве у Дунав (РС017 ИБА)“, и то у деловима парцела 2669/2, 2669/11, 512/2, 512/3, 513/2, 512/1, 512/4, 513/1, 538/1, 538/3, 538/4, 539/1, 539/2, 538/2 и 2670/3. Уједно, да се подручје еколошке мреже „Ушће Саве у Дунав (РС017 ИБА)“ налази у обухвату поменутог плана пише и у њему самом (у одељку 3. Правни и плански основ на стр. 5). Ову околност издавалац решења превиђа и из тог разлога се у њему не налазе се а морали би се налазити услови који би прописали обавезе утврђивања особина локације у погледу строго заштићених и заштићених врста, нарочито јер такве услове прописује за друге аспекте природних вредности у тачки 3), наводећи обавезу утврђивања геолошких, хидрогеолошких и хидрографских особина локације. Исто тако, аналогно тачки 30) у којој се прописује обавеза извођача радова да уколико током радова наиђе на геолошко-палеонтолошка документа или минаралошко-петролошке објекте за које се претпоставља да имају својство природног добра обавести Министарство заштите животне средине и предузме одговарајуће мере, сматрамо да је неопходно прописати такав услов и за обрађивача у случају проналаска строго заштићених врста приликом израде студије о процени утицаја на животну средину. Основ за ово налази се у Закону о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 - др. закон) који у члану 4. ставу 1. тачки 27. у заштићена природна добра убраја строго заштићене дивље врсте.

Коментар није упућен обрађивачу студије већ се односи на даваоце услова.

2. Осим тога, у планском основу - у Плану генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – Целина XX, Општине Гроцка, Палилула, Звездара и Вождовац – (насеља Калуђерица, Лештане, Болеч, Винча и Ритопек) – Текст („Сл. лист града Београда“ бр. 66/17) наводи се Природна целина Винчанска бара – стоји и да је у његовом обухвату Природна целина Винчанска бара (евидентирано природно добро) која је у саставу површине еколошке мреже, са површином од око 71,0 ha, што се види и у графичком приказу, према ком је површина еколошке мреже у обухвату Измена и допуна Плана детаљне регулације санитарне депоније „Винча“ још већа од оне на горе побројаним парцелама на којима се налази „Ушће Саве у Дунав (РС017 ИБА)“. Међу актима неведеним у законском основу у издатом решењу ЗЗПС не налази се Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС, бр. 102/2010), због чега из решења изостају услови која садржи мере заштите еколошке мреже одн. мере заштите за заштитну зону неведене у Прилогу 3 Уредбе.

Коментар није упућен обрађивачу студије већ се односи на даваоце услова.

3. Због претходно наведеног, сматрамо да је неопходно да ЗЗПС изда допуну решења о условима, које би онда представљало оквир за обавезна истраживања локалитета (сходно Закону о процени утицаја на животну средину и Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину), како би се у студији о процени утицаја на животну средину пројекта на одговарајући начин прикупили подаци о природним вредностима подручја – заштићеним врстама као заштићеним природним добрима, односно екосистемима који су део еколошке мреже а на који пројекат може имати утицај (било да ова или наредна његова фаза која није предмет студије залази у подручје еколошке мреже), те предвиделе мере смањења, спречавања и отклањања утицаја. Уједно, сматрамо да није прихватљива и у супротности са Законом о процени утицаја на животну средину пракса да се подаци о локацији, чиниоцима животне средине, могућим утицајима и др. који би суштински били допуна студије прикупљају након завршетка поступка процене утицаја на животну средину.

Коментар није упућен обрађивачу студије већ се односи на даваоце услова. Испитивања локације вршена су од краја 2017. године па до данас и студија је креирана у складу са закључцима истраживања. Неки резултати испитивања нису ушли у текст студије који је стављен на увид јавности само из разлога што је документ био у процедури и није било могући вршити допуну, с тим да је и ниво истраживања приказан у тој верзији документа у складу са захтевима законске регулативе Републике Србије. Извршена је допуна студије подацима који у првој верзији документа нису били приказани.

4. Побројане парцеле и графички приказ у студији (на више места, почев од насловне стране) се не подударују, стога није јасно да ли су изостављене парцеле (које се односе на комуналну стазу која води ка Винчанској бари) део пројекта или нису, иако се у студији наводи да су део Плана детаљне регулације на основу кога су исходовани услови ЗЗПС. Који год да је од два случаја у питању, а посебно имајући у виду фазу пројекта у којој се предвиђа изградња потпорне грађевине и лагуна и постројења за пречишћавање вода, неопходно је представити утицај на оближње еколошки значајно подручје будући да се утицаји не завршавају на теоријским границама подручја предвиђеног планом.

Парцеле које су наведене у студијама су парцеле дефинисане локацијским условима и представљају једине парцеле на којима ће се градити садржаји дефинисани пројектима за које ће бити издата грађевинска дозвола и за које су израђене ове две студије о процени утицаја на животну средину. Санација постојеће депоније није предмет студије о процени утицаја на животну средину и проблем санације се решава кроз Пројекат санације постојеће депоније, сходно законској регулативи Републике Србије. На поменути Пројекат санације дата је Сагласност од стране Министарства заштите животне средине у јулу 2019. године.

5. Истраживање цитирано у студији које је извршило Друштво за заштиту и проучавање птица Србије (ДЗППС) односи се на само један теренски дан на постојећој депонији и њеној околини у пролеће 2018. године и као такво се не може сматрати довољним за приказивање „нултог стања“ за потребе студије о процени утицаја на животну средину, што ДЗППС као израђивач извештаја одговорно тврди. Извештај је (како је и насловљен) прелиминаран и требало је да послужи као приказ пројектног

задатка какав би био изведен према ономе што ДЗППС као чланица мреже БирдЛифе Интернационал сматра добром праксом за процењивање утицаја великих пројеката, нарочито када су у питању локалитети еколошке мреже односно заштићене врсте због којих су исти локалитети и проглашени. Будући да предложено истраживање није спроведено и у студији нема података који говоре у прилог томе да је друго истраживање о птицама уопште спроведено, а у питању је само мали фрагмент годишњих тј. сезонских промена орнитофауне на депонији „Винча“ која је заједно са оближњим подручјима еколошке мреже позната као једно од већих окупљалишта птица водених станишта у Србији (и међу већим окупљалиштима галебова у региону), ДЗППС сматра да овакво парцијално приказивање представља пример погрешно тј. непотпуно утврђеног чињеничног стања и као такав представља основ за побијање евентуалног решења о сагласности на студију.

У одговору је наведено да за потребе израде студије о процени утицаја на животну средину, на наведеном ширем подручју депоније у Винчи, спроведено је праћење птица током целе једне календарске године, у оквиру 4 кампање. Прикупљени су релевантни еколошки подаци о локално распрострањеним врстама и специфичностима повезаним са предметним подручјем.

Прелиминарно истраживање извршено је у априлу 2018. године (Истраживање птица на депонији „Винча“, прелиминарни извештај, Друштво за заштиту и проучавање птица, Нови Сад, април 2018, аутори М. Шћибан, Н. Станојевић). Потом је уследило више истраживања: у септембру / октобру 2018. године (Истраживање птица на депонији и околини у Винчи у Београду током миграције птица од септембра до октобра 2018. године, октобар 2018. године, Лига за орнитолошку акцију Србије, аутор: Д. Симић) и децембра 2018. године (Истраживање птица на депонији у Винчи и околини у Београду током децембра 2018. године, јануар 2019. године, Лига за орнитолошку акцију Србије, аутор: Д. Симић). Октобра 2018. године доступна литература и подаци са терена сажети су у Прегледу претходних опажања птица на депонији у Винчи и околним подручјима (Објавио Драган Симић, Лига за орнитолошку акцију Србије).

Праћење популација птица настављено је током маја и јуна 2019. године (Истраживање узгоја птица на депонији Винча у Београду у периоду мај-јуни 2019. године, Прелиминарни извештај, јули 2019. године, Д. Симић, М. Раковић).

Сумарни приказ резултата наведених истраживања приказан је у допуњеној студији.

6. Из ових разлога сматрамо да студија не може добити сагласност, да израђивач није испунио обавезу да изврши целовито истраживање свих аспеката животне средине на предметном локалитету (за шта је имао рок од годину дана) те прикупио податке о постојећем стању, није представио стваран кумулативни утицај са другим пројектима односно фазама извођења истог пројекта још приликом подношења захтева за одучивање о потреби израде односно обиму и садржају студије, као ни алтернативна решења у случају да утицај на аспекте природних вредности уочених током тог новог истраживања није прихватљив (могућност коју студија и не узима у обзир), или уколико јесте, прикаже прецизне мере спречавања, смањења и отклањања утицаја у које ће остале заинтересоване

стране у поступку имати могућност благовременог увида и давања мишљења.

Изнешени став није тачан и представља лични суд о потреби за одбацавањем студије и донет је једностраним посматрањем проблематике без суштинског разумевања техничких решења и међусобног односа свих описаних чинилаца животне средине, наведених мера и законске регулативе којом се дефинишу наредне фазе у реализацији и раду једног инфраструктурног пројекта у складу са законском регулативом из области заштите животне средине и планирања и изградње.

Коментари „Центра за екологију и одрживи развој“ Суботица

1. Сматрамо да није могуће раздвојити процену утицаја енергетског постројења и депоније, јер су повезани, постројење за енергетско коришћење отпада се планира да користи отпад али исто тако да производи пепео и шљаку који ће се одлагати на тело депоније чиме ће се стварати трајни и масивни ефекти загађења шљаком и пепелом. Проблем задржавања пепела да се не распршује и не загађује ширу животну средину у Србији није успешно решен ни у постројењима ЕПС у Колубарском, Костолачком те Обреновачком пепелишту и не видимо нити један разлог зашто би се сматрало да је могуће да ће овде тај проблем бити решен на повољнији начин.

У одговору је наведено да Закон о планирању и изградњи дозвољава да се пројекти реализују по фазама. У складу са тим ради прибављања услова и сагласности имаоца јавних овлашћења израђене су две студије о процени утицаја на животну средину, као и Пројекат санације и ремедијације постојећег (старог) тела депоније. У складу са законском регулативом извршен је јавни увид и презентација Студије о процени утицаја на животну средину енергетског постројења и нове депоније са пратећим садржајима. У Студији су приказана техничка решења и одговарајуће мере заштите са аспекта смањења аерозагађења пореклом из дифузних емитера са предметног комплекса.

2. Сматрамо да је не прихватљиво да се приступа пројектовању постројења на бази старог БАТ документа из 2006 јер је Србија као члан енергетске заједнице за југоисточну Европу обавезна да примањује најновији БАТ управо стога јер објекат у тренутку ступања на снагу овога БАТа још нема дозволе потребне да би се сматрало да је пројектовање већ довршено.

У одговору је наведено да тренутни пројекат (дизајн) испуњава захтеве у погледу граничних вредности емисија дефинисаних у оквиру Директиве о емисијама (IED) 2010/75 / ЕУ. У време припреме ESIA/EIA документа, усвојени званични БРЕФ за спаљивање отпада био је БРЕФ документ усвојен у августу 2006. године, а иста верзија документа је и даље на снази. Све инсталације које потпадају под Директиву о емисијама у индустрији 2010/75 / ЕУ, треба да буде усаглашене са захтевима званичног документа усвојеног од стране Европске комисије. Због тога је у ESIA/EIA -и документима извршено поређење са јединим тренутно важећим и обавезујућим граничним вредностима емисије пореклом из спаљивања отпада, БРЕФ 2006. Теоријски, ако у наредном периоду, укључујући и период након изградње EfW постројења, други документ који дефинише граничне вредности емисија / БРЕФ ступи на снагу, пројекат ће, уколико није (што нико

не тврди), неминовно бити усаглашен са новим захтевима које Влада Републике Србије одлучи да транспонује и усвоји као критеријуме дефинисане кроз српско законодавство. Планирано постројење за искоришћење енергије из отпада укључује технолошка решења и избор дизајна пројекта који су пројектовани тако да омогућавају евентуално неопходне измене и адаптацију у складу са потенцијалним будућим захтевима дефинисаним новим БРЕФ документом који може бити транспонован у српско законодавство.

3. Сматрамо да алтернативни сценарији нису процењени на прави начин и да се покушај представљања потребе за спалионицом као неизбежан заправо не може усвојити као валидан посебно када се узму у обзир теоретски предвиђене потребне количине отпада (преко 340000т годишње) што ће подразумевати да ће ово постројење уместо да решава проблем емисија от депоније заправо производити значајне додатне количне гасова са ефектом стаклене басте (GHG) чиме се осим угрожавања непосредне животне средине опасним гасним и другим емисијама такође успоставља са климатским циљевима конфликтна технологија.

Једна од алтернативних метода управљања комуналним чврстим отпадом је и његово енергетско искоришћење термичким поступком. Важећа законска регулатива не забрањује примену наведене методе, наравно, уз дефинисана ограничења и одговарајуће мере заштите животне средине, безбедности и здравља људи, као и за било које друго техничко решење. Студијом су, између осталог, приказана техничка решења за смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште.

С друге стране, Студија о процени утицаја се изводи за тачно дефинисан пројекат а на основу идејног пројекта (ИДП) израђеног у складу са посебно издатим локацијским условима за израду техничке документације и прикључење за конкретно идејно решење, издато од стране надлежних органа (члан 12 Закона о процени утицаја на животну средину, „...уз захтев из става 2. овог члана прилаже се следећа документација:2) идејни пројекат, односно извод из идејног пројекта...4) услови и сагласности других надлежних органа и организација прибављени у складу са посебним законом...“). Према томе, на основу Закона о планирању и изградњи није могуће разматрати више потпуно различитих пројектних решења на овом нивоу израде техничке документације.

Оно што једино може бити урађено, јесте давање описа алтернативних решења која су разматрана у претходних нивоима припреме техничке документације, што је у овој студији и урађено, или представљање алтернативних мера које могу бити имплементирани, као што је дефинисано у члану 2 Закона о процени утицаја на животну средину "процена утицаја на животну средину јесте превентивна мера заштите животне средине заснована на изради студија и спровођењу консултација уз учешће јавности и анализи алтернативних мера, са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као и утврде и предложе мере којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити имајући у виду изводљивост тих пројеката (у даљем тексту: процена утицаја)".

Алтернативна решења су описана у поглављу 4 Студије.

4. Сматрамо да је потребно приступити успостављању таквог плана управљања отпадом који ће поштовати тзв хијерархију отпада те затварајући депонију која сада функционише у винчи обезбедити исцрпљивање депонијског гаса са ове депоније и уједно приступити решавању одвајања рециклабилног, те компостабилног отпада у будућности чиме ће се уклонити потреба за спалионицом отпада. Сматрамо да ће овај објекат (енергане на отпад) угрозити националне циљеве прикључења ЕУ услед нарушеног стратешког усмерења ка рециклажи, редукцији одалгања отпада. Овај објекат ће по нама наине вештачки генерисати потребу за увозом отпада како је то већ током процеса расправе о потреби овог пројекта више пута понављано.

У одговору је наведено да предметни пројекат није у колизији са Националном Стратегијом управљања отпадом нити са начелима хијерархије отпада. Примарна селекција и секундарна сепарација комуналног чврстог отпада је у надлежности локалне самоуправе. У предметном пројекту и Студији о процени утицаја на животну средину није исказана потреба за увозом комуналног или било ког другог отпада.

У студији, поглавље 3.2., наведено је и следеће:

Наведена тврдња није тачна. Молимо погледајте поглавље 3.2. ЕИА студије за депонију: Хијерархија управљања отпадом (Закон о управљању отпадом):

- превенција*
- припрема за поновну употребу*
- рециклажа*
- остале операције поновног искоришћења (поновно искоришћење у циљу добијања енергије и др.)*
- одлагање*

Превенција настајања отпада у граду Београду спроводи се кроз активности дефинисане на националном нивоу и огледа се, пре свега, кроз спровођење принципа концепта чистије производње, циркуларне економије, дефинисање нуспроизвода и престанка статуса отпада и друго. Интензивно се ради на јачању свести становништва о важности превенције, више од 10 година.

Припрема за поновну употребу и рециклажу започиње релативно добро организованим системом примарне селекције који функционише у граду Београду. Примарно селектованих секундарних сировина које се кроз широку мрежу обезбеђених и постављених сакупљачких контејнера сакупља на простору града Београда. Примарно селектоване секундарне сировине одвозе се у постојеће центре за сакупљање комуналног отпада где се врши секундарна сепарација на линији за сепарацију (Ада Хуја, Нови Београд).

Решењем Градоначелника града Београда бр. 501-4180/16-Г од 17.06.2016. године одређене су локације за формирање нових центара за сакупљање отпада – рециклажних центара и трансфер станица. Буџетом града Београда за 2019. годину предвиђена је набавка опреме и опремање још два рециклажна центра са линијом за сепарацију и

осталом неопходном опремом. У рециклажним центрима такође се врши и прикупљање посебних врста отпада, сходно Закону.

Буџетом за 2019. годину предвиђена је такође и набавка додатних контејнера за систем одвојеног сакупљања комуналног отпада (папир, пластика, метал, стакло, мешани комунални отпад), додатних појемних контејнера, бројне механизације и возила за сакупљање отпада и сакупљање разврстаних секундарних сировина, аброл контејнера, пресе за балирање капацитета 100 т, у циљу унапређења постојећег система и проширења обухвата територије услугом сакупљања отпада.

Уговоре о набавци потписују добављачи и ЈКП „Чистоћа“. Предметним пројектом изградње нове депоније и других објеката предвиђена је и инсталација линије за третман грађевинског отпада.

Остале операције поновног искоришћења (поновно искоришћење у циљу добијања енергије и др.). Предметна депонија изграђује се на локацији на којој се већ налази постојећа депонија на којој се депонује целокупна количина сакупљеног мешаног комуналног отпада. Уместо таквог решења, предметни пројекат обухвата савремено постројење за искоришћење енергије из отпада, као и постројење за искоришћење депонијског гаса из тела постојеће и нове депоније мешаног комуналног отпада.

Одлагање мешаног комуналног отпада у граду Београду у будућности ће се вршити само за количину која остане након примарне и секундарне селекције отпада, поновно искоришћења и третмана у постројењима за третман грађевинског отпада, енергетско искоришћење отпада и енергетско искоришћење депонијског гаса, као и након издвајања зеленог отпада од одржавања зелених површина и сеће стабала које обавља ЈП Зеленило на посебним локацијама.

5. Због изузетне опасности од загађења ваздуха од овог постројења сматрамо да није прихватљиво предвидети само периодична мерења квалитета ваздуха.

Тврдња није тачна. Студијом о процени утицаја на животну средину, предвиђена су континуална, контролна и периодична мерења квалитета ваздуха, у складу са важећом законском регулативом.

6. Сматрамо да је неопходно утврдити опасности од пепела који ће се производити и пошто се овај пепео мора сматрати нужним нуспродуктом рада овог постројења није прихватљиво да се усвоји ова студија док детаљно не покаже количине, моделе распршивања те потенцијалне утицаје састава пепела и шљаке на животну средину и здравље.

У одговору је наведено да је моделирање распрострањања прашканих материја извршено и приказано у Студији процене утицаја на животну средину. Одлагање пепела и шљаке из ЕfW постројења врши се у новопроектованим касетама у складу са важећом законском регулативом и ЕУ Директивама.

7. Сматрамо да су прецењене користи од редукције ГХГ са обзиром да је далеко већи потенцијал уштеде у случају успостављања система редукције отпада, компостирања, и у начелу цикличног приступа ресурсима.

Користи од редукције GHG гасова нису прецењене и од глобалног су значаја. Предметни пројекат није у супротности са успостављањем система за редукцију отпада и начелима циркуларног приступа ресурсима.

8. Проблем мерења и заштите од диоксина у фурана није на прави начин обрађен у Студији.

Одговор је дат у поглављу 3.2.6.1. Студије.

9. Са обзиром на огроман негативан утицај који би ово постројење могло да има на национални процес прикључивања ЕУ сматрамо да је боље решење употреба депонијског гаса уз затварање старе депоније и успостављање таквог Система регулације отпада који неће допустити да се практично заувек Србија ослања на спаљивање комуналног отпада уз истовремену неконтролисану производњу опасног пепела.

Тврдња није тачна. Пројектом је предвиђено издвајање депонијског гаса из тела постојеће депоније и његова валоризација као и њено затварање.

Обрађивач Студије је прихватио сугестије у вези потпоглавља која се односе на опис и стање флоре и фауне, биодиверзитета, природних добара посебне вредности (заштићених) ретких и угрожених биљних и животињских врста и њихових станишта и вегетације, процену утицаја пројекта на живи свет, природне вредности и заштићена природна добра. Наведени делови су мало боље обрађени у дорађеној Студији, научна имена врста биљака и птица су поправљена, ИВА (Important Bird Area) „Ушће Саве у Дунав“, RS017IBA, које је саставни део еколошке мреже Србије је примереније описано.

Коментари Петра Денчића из Београда

1. Општи аспект: 1. Одрживи развој: пројекат представља активност са дна хијерархије управљања отпадом. Предложени пројекат утиче неповољно на следеће циљеве одрживог развоја.

Наведена тврдња није тачна, обзиром да поглавље 3.2. Студије за пројекат депоније садржи:

Хијерархија управљања отпадом (Закон о управљању отпадом):

- превенција

- припрема за поновну употребу

- рециклажа

- остале операције поновног искоришћења (поновно искоришћење у циљу добијања енергије и др.)

- одлагање

Превенција настајања отпада у граду Београду спроводи се кроз активности дефинисане на националном нивоу и огледа се, пре свега, кроз спровођење принципа концепта чистије производње, циркуларне економије, дефинисање нуспроизвода и престанка статуса отпада и друго. Интензивно се ради на јачању свести становништва о важности превенције, више од 10 година.

Припрема за поновну употребу и рециклажа започиње релативно добро организованим системом примарне селекције који функционише у граду Београду. Примарно селектованих секундарних сировина које се кроз широку мрежу обезбеђених и постављених сакупљачких контејнера сакупља на простору града Београда. Примарно селектоване секундарне сировине одвозе се у постојеће центре за сакупљање комуналног отпада где се врши секундарна сепарација на линији за сепарацију (Ада Хуја, Нови Београд).

Решењем Градоначелника града Београда бр. 501-4180/16-Г од 17.06.2016. године одређене су локације за формирање нових центара за сакупљање отпада – рециклажних центара и трансфер станица. Буџетом града Београда за 2019. годину предвиђена је набавка опреме и опремање још два рециклажна центра са линијом за сепарацију и осталом неопходном опремом. У рециклажним центрима такође се врши и прикупљање посебних врста отпада, сходно Закону.

Буџетом за 2019. годину предвиђена је такође и набавка додатних контејнера за систем одвојеног сакупљања комуналног отпада (папир, пластика, метал, стакло, мешани комунални отпад), додатних поцемних контејнера, бројне механизације и возила за сакупљање отпада и сакупљање разврстаних секундарних сировина, аброл контејнера, пресе за балирање капацитета 100 т, у циљу унапређења постојећег система и проширења обухвата територије услугом сакупљања отпада.

Уговоре о набавци потписују добављачи и ЈКП „Чистоћа“. Предметним пројектом изградње нове депоније и других објеката предвиђена је и инсталација линије за третман грађевинског отпада.

Остале операције поновног искоришћења (поновно искоришћење у циљу добијања енергије и др.). Предметна депонија изграђује се на локацији на којој се већ налази постојећа депонија на којој се депонује целокупна количина сакупљеног мешаног комуналног отпада. Уместо таквог решења, предметни пројекат обухвата савремено постројење за искоришћење енергије из отпада, као и постројење за искоришћење депонијског гаса из тела постојеће и нове депоније мешаног комуналног отпада.

Одлагање мешаног комуналног отпада у граду Београду у будућности ће се вршити само за количину која остане након примарне и секундарне селекције отпада, поновног искоришћења и третмана у постројењима за третман грађевинског отпада, енергетско искоришћење отпада

и енергетско искоришћење депонијског гаса, као и након издвајања зеленог отпада од одржавања зелених површина и сеће стабала које обавља ЈП Зеленило на посебним локацијама.

2. Квалитетна едукација – бројне генерације су едуковане за очување животне средине и ресурса, да је рециклирање начин на који то постижемо, а инсинерација у овом случају даје оправљање за негативан однос житеља према својој околини.

Одговор је већ дат у одговору на питање 1.

3. Приуштива и чиста енергија – предложено је субвенционисање производње енергије, што трошак производње пребацује на све грађане. Производња енергије из отпада је знатно скупља од од других облика производње енергије.

Није предмет студије.

4. Индустрија, иновација и инфраструктура – развој пројекта подразумева емисију CO₂ у атмосферу и допринос климатским променама које утичу на економски и друштвени развој у Србији. Пројекат негативно утиче на процес иновације, јер врши притисак на привреду у смислу повећања инпута у производњу.

У одговору је наведено да је утицај на климатске промене представљен за целокупни пројекат планиран на месту комплекса депоније Винча и покрива све релевантне објекте и то:

*- постројења за енергетско искоришћење комуналног отпада и депонијског гаса
- нове депоније и*

- постојеће депоније отпада након затварања, санације и рекултивације

Молимо погледајте следећа поглавља Студије:

- поглавље 6.3. Утицај пројекта на климатску промену Студије

- поглавља 6.4. Остали могући ризици и утицаји (Утицај пројекта на климатске промене) Студије за депонију

У оним поглављима је јасно објашњено и показано:

"Пројекат ће имати позитиван утицај на емисију гасова са ефектом стаклене баште захваљујући производњи електричне и топлотне енергије и великом смањењу емисије CO₂ са старе депоније."

5. Одрживи градови и заједнице - пројекат утиче на загађење града и на стварање послова који неће вршити негативан утицај за ресурсе

Обрађено у Студији, у поглављу 5.1. и другим поглављима

6. Одржива производња и потражња- пројекат ће утицати на пад економске активности

услед потрошње необновљивих ресурса, утиске на даљу неodelивост и неефикасност производних процеса и конкурентност на тржишту

Ако се усвоји дефиниција да је одржива енергија обезбеђивање енергије која задовољава потребе садашњости без угрожавања могућности будућих генерација да задовоље своје потребе, дакле енергија која се може надокнадити у току људског живота и не наноси дугорочну штету животnoj средини.

С обзиром на природу комуналног отпада и закључак из Извештаја ЕИА који показује да ће се доказана технологија и решење применити са ограниченим утицајем на животну средину, потврђујемо да планирани пројекти пружају одржива енергетска решења за становништво Београда захваљујући струји и топлоти коју пројекти генеришу.

Такође погледати одговор на коментар бр. 1.

7. Климатска акција - доступна решења која су приступачна и прилагодива омогућавају заједницама да се крећу ка чистијој и зеленој економији. Пројекат својим негативним утицајем пре свега на климу удаљава град од прихватљивих економских модела.

Одговор је већ дат кроз коментар бр. 4.

8. Одрживост: пројекат није усклађен са одређењем ЕУ израженом у Акционом плану за Циркуларну економију. У студији се узимају за пример Директиве ЕУ које представљају основи и за домаће законодавство. Директиве ЕУ су у процесу измене и прилагођавања захтевима изнетим у Акционом плану за Циркуларну економију који подразумевају озбиљне редукације у настајању отпада, 100% рециклабилну пластику до 2030. године и пуну имплементацију хијерархије управљања отпадом. Стратегијом управљања отпадом у Србији се помиње "утврђивање економских инструмената и механизма неопходних за осигуравање система улагања у дугорочно одрживе активности". Србији као кандидату за чланство у ЕУ предстоји прилагођавање захтевима Циркуларне економије. Предложени пројекат представља активност из домена линеарне економије.

Тврдња није тачна.

Национална стратегија управљања отпадом 2010–2019 (2010) и Предлог стратегије управљања отпадом 2015-2030 (планирано за 2016. годину) успостављају оквир за коначно смањење отпада и одрживо управљање отпадом. Предлогом стратегије управљања отпадом 2015-2030 предлажу се следећи циљеви:

- смањење одлагања биоразградивог отпада на депоније за 25% до 2022. године, 50% до 2026. и 65% до 2030. године;*
- постизање најмање 60% поновне употребе и рециклирања најмање 55% амбалажног отпада до 2025. године;*
- постизање најмање 50% рециклирања комуналног отпада до 2030. године;*

• побољшање система управљања специфичним токовима отпада (отпадне гуме, искоришћене батерије и акумулатори, отпадна уља, отпадна возила) у циљу постизања 4 кг по глави становника одвојено сакупљених отпадних возила до краја 2019. и најмање 45% батерија и акумулатора до краја 2016. године.

Постројење за прераду енергије из отпада (ЕфВ) планирано је за 340,000 т/г, покривајући само 67% пројектираног остатка отпада или у односу на пројектовану укупну количину чврстог отпада од 750.000 т/г, укључујући отпад који се рециклира и компостира, само 45% пројектованог отпада у 13 општина које чине део пројекта за Београд. Будући да у овом тренутку не постоји план за други отпад у енергетским постројењима у Србији, овај планирани пројекат не омета могућност Србије да постигне горе наведени циљ од 50%. Још важније, постизање овог циља у великој мери зависи од система за одвојено прикупљање који је изван делокруга Пројекта. Постизање стопе наплате биће подложно успостављању адекватног система прикупљања од стране општине који прелази оквире овог пројекта и ових ЕИА студија. Према уговору о ЈПП, не постоји концепт минималне гарантоване тонаже коју ће град доставити.

Град Београд је у поступку избора консултаната за израду Локалног плана управљања отпадом за период 2021 – 2030. а у циљу наставка успостављања система и организације управљања комуналним, инертним и неопасним отпадом на начин којим се обезбеђују најмањи ризици и опасности по животну средину и услови за превенцију настајања отпада, поновно искоришћење и рециклажа отпада, искоришћење корисних својстава отпада, одлагање, ако не постоји друго одговарајуће решење, као и развијање свести о управљању отпадом.

Такође, Министарство заштите животне средине је у процедури израде Нацрта стратегије управљања отпадом за период 2020-2029. године.

Такође погледајте одговор на коментар бр. 1.

9. Посебни аспекти:

Негативни утицај на земљиште, поцемне воде, водотокове и њихове способности за самопречишћавање. Оптерећење које настаје у телу старе депоније остаје да делује негативно на животну средину наставком коришћења депоније за издвајање гаса.

Тврдња уопште није тачна, тј. истина је потпуно супротна од наведеног. У оквиру Студије, јасно је дефинисано да је један од главних бенефита пројекта контрола и унапређење квалитета ефлуента који се тренутно испушта у животну средину, у складу са свим законски дефинисаним нормама, и више од тога.

Тело постојеће депоније биће санирано у складу са Пројектом санације и рекултивације постојеће депоније који је добио сагласност Министарства у току јула месеца 2019. године; са тела старе и нове депоније контролисано ће се извлачити и користити депонијски гас, контролисано ће се извлачити вишак процедурних вода, све процедурне воде пречишћавање се на систему за пречишћавање отпадних вода пре испуста у животну средину.

10. Остаци након спаљивања, посебно њихове најотровније компонентре, представљају ново оптерећење животне средине и тешко решиве еколошке проблеме. Нова (санитарна) депонија предвиђена на локалитету Винча, непосредно уз стару депонију представља додатно оптерећење које неће бити могуће контролисати због несаниране старе депоније.

Тврдња није тачна. Молимо погледајте део текста који описује међусобни положај и однос постојеће и нове депоније али и пројекат изградње санитарне депоније са свим елементима заштите од спољних утицаја.

11. Геолошке и хидрогеолошка истраживања наводе недовољно прикупљених података током дужег временског периода, Подлога је хидрогеолошки неповољна за пројекат.

Што се тиче коментара да је тло неповољно за пројекат, оно је управо супротно јер је мала водопропусност тла изузетно повољна за развој планиране инфраструктуре која укључује Нову депонију.

Важан параметар у случају депоније у Винчи је пропусност тла испод дна депоније која може модификовати стопу инфилтрације. Вредности инфилтрације мерене су у старим и недавним испитивањима, која су вршена на периферији локације на неколико локација које се налазе од узводно до низводно од депоније. На основу геотехничких истраживања обављених на периферији одлагалишта, максималне и минималне вредности пропусности су 10-8 и 10-9 m/s, редом. Пропусност се може додатно смањити ако се узме у обзир феномен зачепљења који се често примећује на површинама ребњака за испирање.

Други феномен је могуће и вероватно засићење тла водом испод дна депоније, што спречава даљу инфилтрацију и тако ствара вештачко смањење вредности пропустљивости.

Приказани подаци део су "Геолошко- геотехничке студије за инжењеринг и изградњу нове депоније и рехабилитацију постојеће депоније Винча" (ЕНЕРГОПРОЈЕКТ ХИДРОИНЖЕЊЕРИНГ а.д., Београд, Децембар 2017) и других наведених техничких докумената чије резултате је немогуће све приказати у оквиру студије о процени утицаја на животну средину али се они свакако прилажу као неопходна документација у поступку добијања грађевинске дозволе и представљају основне податке у поступку израде пројеката. На њихов садржај и резултате потпис и печат стављају одговорна лица па је мало неодговорно износити паушалне критике без детаљног увида у садржај ових студија и пројектне документације у целисти.

12. Пројекат ће имати негативан утицај на водоснабдевање грађана насеља Винча, који се снабдевају водом за пиће из реке Дунав, у коју ће се отпадне воде са локације пројекта изливати.

Одговор је већ у склопу коментара бр. 9. У склопу одговора на ово питање погледати услове исдате од стране Јавног комуналног предузећа "Београдски водовод и канализација", исдате у поступку обједињене процедуре, бр. В - 163-2019, датум 13.03.2019. и бр. В - 216/2019, датум 26.03.2019.

13. Процедне и проточне воде са депоније имају директан контакт са Ошљанском баром која представља део подручја од посебног значаја „Ушћа Саве у Дунав.

Тврдња није тачна. Након реализације планираног пројекта, само третирана процедурна вода квалитета који је у складу са важећом српском регулативом ће бити испуштана директно у Ошљански Поток.

14. Предвиђена санација терена ће утицати на околна подручја, пре свега ИВА. Због мобилности фауне може доћи до оптерећивања других екосистема. Генетичка истраживања везана за стање флоре и фауне нису наведена.

Одговор је већ дат у поглављима 5.5. и 6. у оквиру обе Студије.

15. Пројекат ће имати негативне ефекте на здравствено стање грађана. Београд се издваја у Србији по највећој стопи смртности, а пре свега захваљујући индустријским објектима и саобраћају. Пројекат ће имати увећавајући ефекат на ове две врсте притиска.

Закључак студије је да се не очекује да ће утицаји пројекта бити таквог обима да могу изазвати значајне кумулативне утицаје. То је детаљно представљено у поглављима 6. и 7. Студије.

16. Пројекат је неорочен и не садржи одредбе о поступању након завршетка коришћења објекта.

Закључак: бројни негативни утицаји на датој локацији и неодрживост пројекта на дужи временски период представља основ за негативну оцену студије.

У оквиру израде документације за прибављање интегрисане дозволе (ИРРС), сходно Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, носилац пројекта је дужан да изради и достави План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења. Интегрисана дозвола је обавезна и добијање Употребне дозволе за коришћење постројења и депоније условљено је овом дозволом, сходно законској регулативи Републике Србије.

На основу свега горе наведеног, Техничка комисија је закључила да су аргументоване примедбе из претходног Извештаја о прегледу Студије прихваћене, односно Студија је допуњена и исправљена сагласно датим примедбама. С тим у вези предметна Студија о процени утицаја на животну средину садржи све елементе на основу којих се може проценити подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја на стање животне средине на локацији и ближој околини у току реализације пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта, као и програм праћења утицаја на животну средину.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04).

Ово решење је коначно у управном поступку.

Поука о правном леку: Против овог Решења није допуштена жалба. Носилац пројекта и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе надлежном суду у року од 30 дана од дана пријема овог решења, односно од дана објављивања у средствима информисања.

Доставити:

- Носиоцу пројекта
- Друштву за заштиту и проучавање птица Србије, ул. Партизанских база 6/43 2100 Нови Сад,
- Центру за екологију и одрживи развој Суботица, ул. Корзо 15/13 24 Суботица,
- Удружењу грађана „Право на град“, ул. Булевар Арсенија Чарнојевића 36, 11070 Београд,
- Удружењу грађана „Не (Да)вимо Београд“, ул. Цвијићева 106, 11000 Београд
- Петру Денчић из Београда, ул. Булавар краља Александра 316, 11050 Београд
- Сектору за надзор и предострожност у животној средини
- Архиви